

FITJAR
Naturlegvis

Budsjett 2021
Økonomiplan 2021 – 2024

Fitjar kommune

Rådmannen sitt framlegg
28. oktober, 2020

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Rådmannen sine kommentarar	4
Statsbudsjettet	10
Endringar i drift - meir detaljert oversikt	10
Investeringar.....	13
Mål 2021-2024	15
Fokus på brukaren sine ressursar	15
Fitjar kommune skal digitalisere i alle sektorar for auka kvalitet, effektivisere og for å møte rekrutteringsutfordringa.....	15
Kompetente og engasjerte medarbeidarar er vår største ressurs.....	15
Bygge partnerskap mellom kommunen og omgjevnadane – kapasitetsbygging	16
Finansielle måltal	16
Helse, miljø og tryggleik	17
Beredskap.....	18
Premissar for budsjettet.....	18
Økonomiske oversikter	20
Bevillingsoversikt – drift 2021	20
Bevillingsoversikt – investering 2021	21
Økonomisk oversikt etter art – drift 2021.....	23
Oversikt over gjeld og andre vesentlege langsiktige forpliktingar i økonomiplanen og årsbudsjettet	23
Bevillingsoversikt – drift økonomiplan 2021 -2024.....	24
Bevillingsoversikt – investering 2021-2024.....	25
Økonomisk oversikt etter art – drift 2021 – 2024.....	25
Inntekter.....	26
Generelle inntekter	26
Finans	27
Disponering	28
Einingane sine driftsbudsjett	29
Helse, sosial og omsorg	29
Helse- og sosialavdelingane	30
Pleie og omsorgstenestene	33
Institusjonstenester	34
Heimebaserte tenester	35

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Habiliteringstenesta	36
Helsespesialistene	38
Nav	39
Oppvekst og kultur	42
Oppvekst	43
Rimbareid barne- og ungdomsskule	48
Øvrebygda skule	49
Selevik skule	50
Fitjarstølane barnehage	51
Kultur	52
Plan, utvikling og teknisk	54
Plan, byggesak og oppmåling	55
Drift og vedlikehald	56
Vatn, Avlaup og Renovasjon (VAR)	57
Stord Fitjar landbruks- og miljøkontor (SFLMK)	58
Brann og beredskap	59
Politisk leiding	60
Administrasjon	61
Økonomisk forvaltning	63

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Rådmannen sine kommentarar

“Ein tydleg retning ”

Om kommuneplanen og økonomiplanen som styringsinstrument

Kommunestyret vedtok 30.09.20 "Kommuneplan sin samfunnsdel for Fitjar 2020-2040" og den legg føringar for retning og prioriteringar i økonomiplanen.

Kommuneplanen sine kapittel er:

- Levande sentrum og bulyst
- Fitjar i berekraftig vekst
- Smarte og kompetente kommunale tenester
- Den grønne kommunen
- Sterke saman

Kommuneplanen og Økonomiplanen er kommunen sine fremste styringsreiskap for lokale prioriteringar innan tenesteyting og lokalsamfunnsutvikling. Frå Fitjar kommune vert det i dagleg arbeid utført gode tenester til brukarar og innbyggjarar i Fitjar og dei kvalitetane skal me byggja vidare på. Med ein vesentleg strammare kommuneøkonomi er det er behov for å styrka Fitjar kommune sitt strategiske arbeid.

Om Fitjar kommune sin økonomiske situasjon

Kommunesektoren yter grunnleggjande velferdstenester, og me har store ressursar og store oppgåver. I Fitjar kommune er me ca. 340 medarbeidarar, fordelt på ca 250 årsverk. Fitjar kommune har ei nøktern drift av sine tenester, og det er berre eitt område som peikar seg ut med svært høg ressursbruk- tenesta til brukarar med ressurskrevjande behov.

Me ser at staten stramar til rammene og handlefridomen til kommunesektoren med ulike verkemidlar:

Det skjer i aukande grad lovfesting av enkeltmenneske sine rettar til velferdstenester.

Eksempel på dette er innan habiliteringstenesta, barnehagelova og opplæringslova. I tillegg aukar krava til dokumentasjon, rapportering og kontroll, noko som krev administrasjonsressursar både i tenestene og i administrasjonen. Gjennom nasjonale reformer har staten auka oppgaveoverføringa frå spesialisthelsetenesta og beredskapsstatane til kommunane. Staten har også dei siste åra innført bemanningsstandardar t.d. bemanningsnorm i barnehagar, i skulane og for nokre helsetenester. Samstundes reduserer staten frie inntekter til mange av kommunane, nasjonale reformer er ikkje fullfinansierte, og inntektsgrunnlaget vert svekka gjennom reduksjon i eigedomsskatten. Gradvis fører dette til fleire oppgåver, ein strammare kommuneøkonomi og at fleksibiliteten og tilpassingsdugleiken i tenesteytinga i kommunane vert mindre. Dette utfordrar kommunen sine prioriteringar, og vår omstillingsevne - å løysa oppgåvene på nye måtar med færre midlar.

Fitjar kommune har hatt vekst i folketalet og arbeider for å leggja til rette for dette i framtida også. Folketalet har dei siste to åra gått noko ned, og på sist teljetidspunktet 01.07.20 er folketalet 3175. Kommunen får igjen småkommunetilskot som ein del av rammetilskotet, ca 3 mill kr, som vi legg inn i heile økonomiplanperioden.

Statsbudsjettet 2020 viser ein vekst på 2,1 % i frie inntekter for Fitjar kommune, medan gjennomsnittet for landet er 3,0 %. Løns- og prisveksten (kommunal deflator) er 2,7 %, der lønsveksten utgjer 2,2 %. All lønsvekst er plassert på lønsreserven som er budsjettert med kr 3,73 mill.

Forventa rammetilskot og skatteinntekter er ca. 0,3 mill. lågare i 2021 enn i 2020.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Kommunestyret fatta i budsjettsaka 19.12.18 vedtak om å ikkje endra skulestrukturen med nedlegging av grendaskulane. Dette vart finansiert med bruk av driftsfond (med forventa midlar frå Havbruksfondet) på ca. kr 10 mill. fordelt på åra 2021 og 2022. Dette tyder at ein har nytta kortsiktig finansiering til varige driftsutgifter, noko som inneber ein underliggjande ubalanse i økonomiplanen. Kommunen sine inntekter vert høgare enn budsjettet i økonomiplanperioden pga av småkommunetilskot og ny finansieringsordning for Havbruksfondet nasjonalt. Vi legg difor fram ein økonomiplan utan bruk av driftsfond, og foreslår slik å fjerna den innebygde ubalansen som er i gjeldande økonomiplan.

Konsekvensjustert budsjett (KB)

Konsekvensjustert budsjett (KB) er den delen av budsjettet der ein fangar opp endringar i tenestene som må innfriast i tråd med vesentleg endra brukarbehov, lovfesta rettar, politiske vedtak eller lov- og avtaleverk. Dette er dei vesentlegaste endringane som er innarbeida i KB:

- Auka utgifter til barnevern på kr 1,2 mill.
- Auka kostnader brukarbehov i tenesta habilitering. Jf. omtale i revidert budsjett 2020.
- Styrking ved Rimbareid skule tilsvarande 1,5 årsverk øyremerkt spesialundervisning.
- Styrking ved Rimbareid skule tilsvarande 1 årsverk frå 01.08.21 grunna auka klassetal på barnetrinnet.
- Auka utgifter til private barnehagar grunna årsverknad av nasjonal bemanningsnorm på 1,5 mill.
- Lønsreserve/ tilleggsløyving på 3,7 mill., auke med 0,6 mill. frå 2020.

Me ser at det er eit jamt høgt press i både omsorgs- og oppvekstsektoren på auka ressursar til enkeltbrukarar for rettighetsfesta tenester, sjølv med ein klar ambisjon om å bremse vekst i einingane.

Me har i KB oppretthalde innsparingskrava som var vedtatt for 2021 i økonomiplanen. For 2022 har vi ikkje innarbeida vedtatt reduksjon av to nattevaktstillingar.

I KB har me redusert ressursar tilsvarande 9 årsverk innan habilitering pga. av endra brukarbehov. Denne reduksjonen medfører både inntektsbortfall og vil ha bemanningsmessige konsekvensar. Heilårsverknaden er i 2022.

Inntekter

Eigedomsskatt

Inntektene frå eigedomsskatt er oppretthalda på det nivået som er vedtatt i gjeldande økonomiplan. Pga av retaksering operer vi framleis med ei inntekt i kroner, men før kommunestyret si handsaming av økonomiplanen 09.12.20 vil vi leggje fram promillesatsen for eigedomsskatt. Vi har forskyvd ei venta inntekt i eigedomsskatt frå næring, med eit år i tråd med forventa utbyggingstakt.

Havbruksfondet

Vi har lagt inn ei forventa inntekt frå Havbruksfondet på 4,3 mill. kr årleg i økonomiplanperioden, med unntak av 2023 der det ikkje er auksjonar. (Intrafish / Nærings- og fiskeridepartementet)
Opplysningane vi har er anslag.

Kommunale avgifter

Kommunale avgifter vert nytta til å finansiere investeringar innan vatn- avløp og feiing (sjølvkost) Auka investeringar i tråd med ny Kommunedelplan for vatn og avløp vedtatt av Kommunestyret 30.09.20 aukar dei kommunale avgiftene årleg i økonomiplanperioden med ca 8 % på både vatn og avløp. Feiing startar av fritidsbustadar i 2021.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Fitjar kommune har framleis ein stram kommuneøkonomi, og ein må redusere tenester for å oppretthalda økonomisk balanse. Behovet for omstilling vert drive fram av demografi og kommuneøkonomi.

Budsjettreduksjonane rådmannen foreslår vil ha bemanningsmessige konsekvensar i fleire sektorar, me foreslår nokre strukturelle endringar, og tiltak som opprettheld omstillingsområda med vekt på førebyggjande innsats i alle sektorar. Me søker å redusere omfanget av arbeidsoppgåver parallelt med reduksjon av bemanning. Me opprettheld eksisterande avtalar med frivillig sektor. Me prioriterer investeringar som kjem av HMS krav, som kan redusere driftsnivået og styrke lokalsamfunnsutviklinga og kommuneplanen sine mål. Det er ei vesentleg styrka satsing på investeringar i Vatn- og avløp (VA) som aukar dei kommunale avgiftene i økonomiplanperioden. Den økonomiske balansen må betrast for å kunne håndtere uføresette hendingar i tenestene, og me legg opp til å nå kommunestyret sitt vedtak om eit netto driftsresultat på 1 % først i 2024. Vi har eit positivt netto driftsresultat alle åra i økonomiplanen, men lågast i 2021. Effekten av driftsreduksjonane får heilårseffekt utover i økonomiplanperioden og styrkar slik gradvis resultatet.

Vi har ikkje tatt høgde for endringar i befolkningsamansetninga sin effekt på rammetilskotet for perioden 2022-2024

Vi har ikkje lagt inn særskilte pandemikostnader i budsjettet for 2021. Dersom kommunen får påført dette gjennom statlege prioriteringar eller pandemiutbrot føreset vi at staten dekker dette i sin heilskap.

Konklusjon:

Rådmannen legg fram forslag til eit budsjett der me nyttar dei store ressursane til dei grunnleggjande velferdsoppgåvene.

Kommunen er i omstilling i tråd med måla som vart vedtatt av kommunestyret 19.12.18 og ny kommuneplan sin samfunnsdel vedtatt 30.09.20. Vi styrkar førebyggjande arbeid og opprettheld eksisterande avtalar med frivillig sektor (Fitjar Frivilligsentral og Fitjar idrettslag).

Me legg fram forslag om 26 tiltak for driftsreduksjon, 7 tiltak for strategisk styrking av tenester og 2 tiltak for å auka inntektene i økonomiplanperioden. Ein del tiltak har kun effekt for 2021, men dei største innsparingane har effekt både i 2021, og med heilårseffekt i 2022. Difor ser vi at netto driftsresultat betrar seg i økonomiplanperioden men vi når kommunestyret sitt mål om 1% netto driftsresultat først i 2024.

Dette er forslaga til endringar som har størst konsekvensar i 2021:

- Reduksjon av 10,66 årsverk i Helse- og omsorg fordelt på tenestene habilitering, heimebaserte tenester, FBB og kjøkken.
- Reduksjon av ca. 4,47 årsverk i Oppvekst- og kultur i hovudsak fordelt på skulane og helsestasjonen.
- Nedlegging av SFO på Øvrebygda skule.
- Nedlegging av SFO på Selevik skule.
- Flytting av 7 klasse ved Øvrebygda skule til Rimbareid skule frå 01.08.21. Elevtalet første året i berørt klasse er kun 4 elevar.
- Generell reduksjon av ressursar til vikar, ekstrahjelp og driftsmidlar i heile organisasjonen.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

- Reduksjon i administrasjon knytt til vakansekrav, bortfall av lærlingstilling IKT og redusert driftstilskot til Fitjar Kyrkje.
- Innføre driftstilskot til Fitjar kultur- og idrettsbygg AS både pga. av koronapandemien (2020 og 2021) og for å sikra at FKIB kan oppretthalda ordinær drift fram i tid (2022 og framover)
- Auke i dei fleste betalingssatsar på ca. 3 %
- Auke i inntekter frå Havbruksfondet til 4,3 mill. kr.
- Fjerne vedtatt driftsunderskot i 2021 og 2022 og gjenopprette økonomisk balanse.

Me prioriterer investeringar som kjem av krav til helse- miljø og tryggleik (HMT), som kan redusere driftsnivået og fornye utviklinga i lokalsamfunnet:

- Satsing på IKT, digitalisering og effektivisering i alle sektorar
- Ny brannstasjon
- Prosjektering av ny kommunal barnehage, og investering 2022 og -23.
- Grøne investeringar som over tid reduserer driftsnivået og styrkar kommunen sitt klimaansvar.
- Investeringar i VA i tråd med Kommunedelplanar for vatn- og avløp vedtatt 30.09.20.
- Fitjar Utvikling AS, der vi foreslår å nytta 3 mill. kr i økonomiplanperioden, finansiert frå ubunde investeringsfond.

Investeringar i vatn og avløp vert betalt av abonnentane. I rekneskapen for 2019 var 34 mill. av 248 mill. av lånegjelda knytt til investeringar i VA. Med planlagde investeringar i denne økonomiplanen, vil om lag 64 mill. av 320 mill. i lånegjeld vera knytt til VA, ved utgangen av 2024. Investeringar i VA er i tråd med nyleg vedtekne hovudplanar for områda. Investeringane vert vurdert som naudsynte.

Om befolkning samansetning – og utvikling

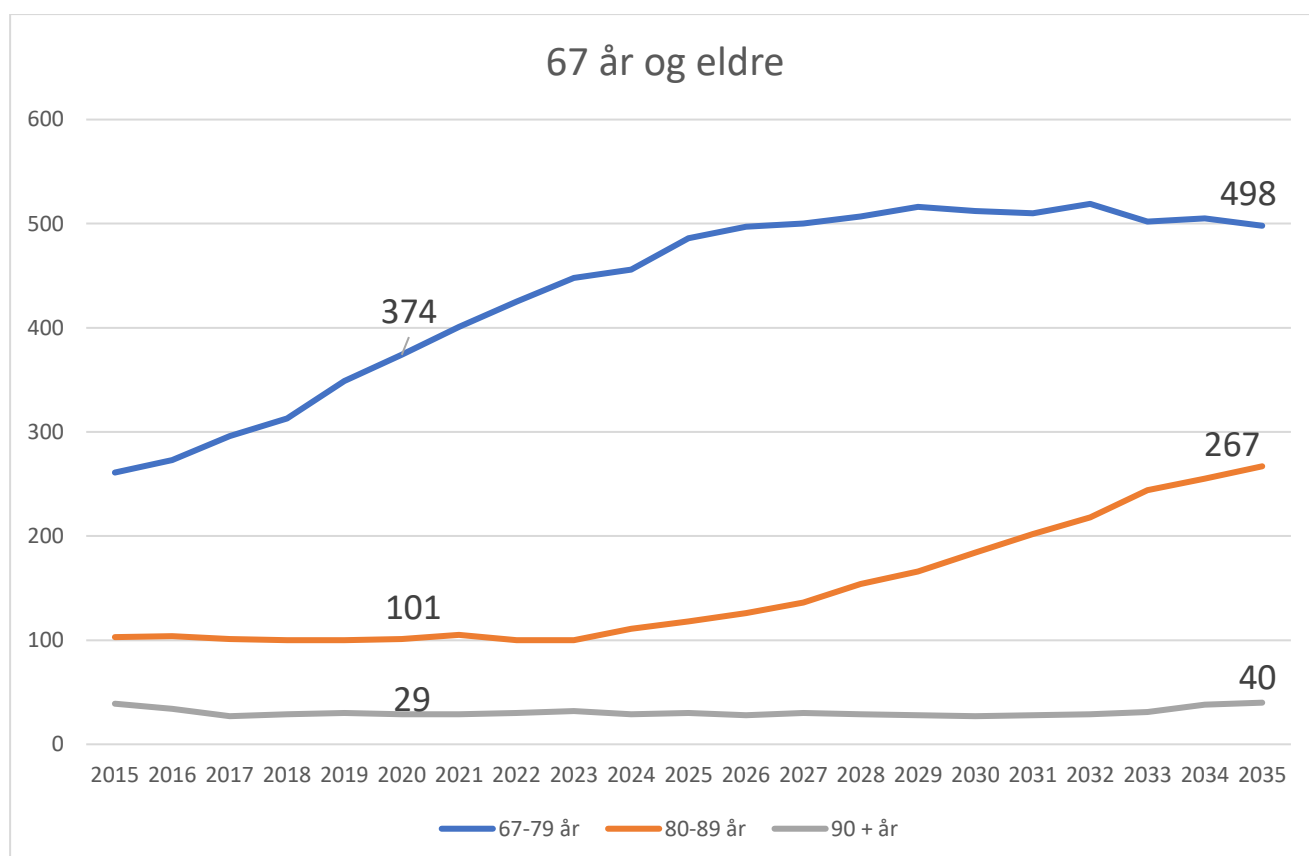
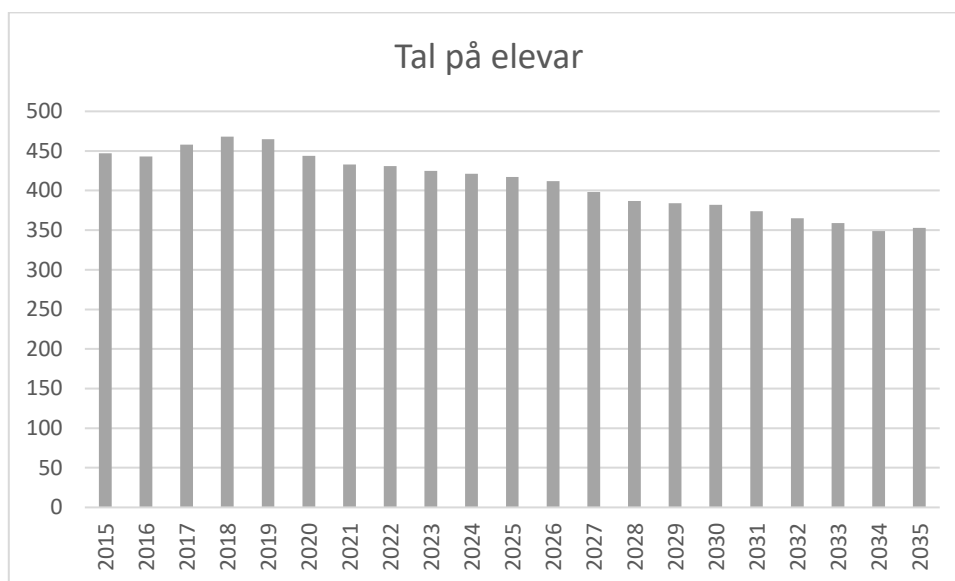
Folketalet i Fitjar har dei siste par åra vore svakt synkande, men vi har åra før der hatt vesentleg vekst. Me legg til rette for vekst i folketalet framover i tråd med SSB sin prognose (MMMM)

Fitjar kommune, på linje med dei fleste distriktskommunar, har ei klår demografisk utvikling. Me skal verta vesentleg fleire eldre, og har eit svakt synkande tal på barn- og unge. Det siste sjølv med ein jamn vekst i folketalet. Den demografiske trenden er forsterka gjennom oppdaterte tal frå SSB.

Dette vil bety at helse- og omsorgssektoren må prioriterast høgare, på kostnad av oppvekstsektoren. I tillegg må me møte utfordringane offensivt med arbeid for folketalsauke og førebyggjande arbeid. Dette er ein sentral del av det vedtekne omstillingsarbeidet.

I 2020 har vi reduksjon i talet på barnehagebarn og eldre over 90 år, noko som direkte påverkar kommunen si rammeoverføring frå staten i 2021. Tilpassing av tenestene til demografi er krevjande men naudsynt. Sjeldan kan tenestetilpassinga gjerast i ein 1-1 storleik, det krev strukturelle endringar over tid.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Om budsjettprosessen :

Arbeidet med økonomiplanen har gått føre seg i administrasjon i perioden august- oktober. Dei økonomiske utfordringane og omstillingsbehovet gjer at me arbeidar djupare i organisasjonen med både mål, økonomiske rammer og tiltak for å koma i balanse. Tiltak i budsjettet er drøfta i einingar og etatane i regi av etatsleiarane, i strategisk leing og leiarforum.

Me har gjennomført informasjons- og drøftingsmøte med hovudtillitsvalde 16.09.20 og 15.10.20 AMU har økonomiplanen til handsaming i november/desember, før endeleg handsaming i kommunestyret 09.12.20.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Me gjennomfører eit informasjonsmøte med kommunestyret om budsjettet 28.10 når rådmannen offentleggjer budsjettet.

Når kommunestyret har fatta sitt økonomiplanvedtak 09.12.20, vil rådmannen gjennomføre ein teknisk kontroll av budsjettet før det vert oversendt Fylkesmannen i Vestland.

Mål i kommuneplanen 2020-2040

Kommunestyret vedtok 30.09.20 Kommuneplanen sin samfunnsdel for Fitjar 2020-2040.

Måla og strategiane i kommuneplanen skal vera førande for måla i økonomiplanen. Det er bra samsvar mellom desse i dag, og vi legg no kommuneplanen til grunn generelt, og måla i kapitla " Smarte og kompetente kommunale tenester" og "Den grønne kommunen" særskilt.

MÅL

- Fitjar kommune skal gjennom omstilling møte dei framtidige behova for velferdstenester, gjennom å ta i bruk ressursane til brukarane, kompetansen og engasjementet til leiarar og medarbeidarar, og gjennom samarbeid med lokalsamfunnet
- Fitjar skal nytta sin smådriftsfordel: liten, kjapp og kompetent.
- Fitjar kommune skal digitalisere i alle sektorar for auka kvalitet i tenestene, effektivisere og for å møte rekrutteringsutfordringa.

I kommuneplanen er det sett mål for overgang til lågutsleppssamfunnet:

MÅL

- Fitjar skal redusere sine klimagassutslepp i tråd med nasjonale krav (2020: 45 % innan 2030 og 70% innan 2040 for å nå målet om 80-90 % reduksjon innan 2050 (1-2 tonn CO2 per innbyggjar).
- Fitjar kommune skal ha ambisiøse klimamål i eigen organisasjon innan fornybar energi, bygg, VAR og transport, innkjøp og mat.
- Fitjar kommune må utvikle samarbeid med næringsliv og sivilsamfunn i Fitjar for å nå måla.
- Fitjar skal nytta sine fortrinn innan grønne/blå næringar for å oppretthalda og skapa nye arbeidsplassar.
- Fitjar kommune skal sikra ei berekraftig arealforvaltning.

Konkretisering av måla skjer seinare i dokumentet.

Rapportering skjer i tertialrapportane til kommunestyret. Eit oversiktleg rapporteringssystem skapar etterspurnad etter resultat, og vil hjelpe til med å halda retning og tempo i organisasjonen sitt arbeid.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Statsbudsjettet

Det er lagt opp til ein realvekst i dei frie inntektene for kommunane frå 2020 til 2021 med 1,6 mrd. Dette skal dekke 0,9 mrd. i meirutgifter knytt til demografi. 100 mill. er knytt til særskild satsing på barn og unge si psykiske helse.

Fitjar kommune får 3,0 mill. i ordinært skjønstilskot. Dette er 300 000,- mindre enn i 2020.

Andre aktuelle saker:

Helsestasjon og skulehelseteneste vert vidareført som rammetilskot med særskilt fordeling. Fordelinga er etter folketalet i aldersgruppa 0-19 år.

Innslagspunktet for tilskot for ressurskrevjande tenester vert auka med 46 000,- ut over pårekna lønsvekst i 2020. Dette aukar Fitjar sine kostnader med ca. 380 000 i 2021.

Midlar til tidleg innsats i skulen vart lagt inn i rammetilskotet som særskild fordeling i 2020. Deler av tilskotet vert frå 2021 lagt inn i innbyggjartilskotet. Frå 2022 er det fult ut del av innbyggjartilskotet.

Staten tek over ansvaret for tilskot til andre trdomssamfunn. Midlar til dette låg i innbyggjartilskotet fram til 2020. Samstundes vert tilskot til frivilligsentralar gjort øyremerkd att. Desse midlane var fordelt etter særskilt fordeling i 2020.

Endring i finansområda:

Rentemarknaden har endra seg mykje dette året og. Samfunnsmessige tiltak iverksett for å stogge koronapandemien, har ført til historisk låge renter. I førre budsjett føresette me ein stabilt rentesituasjon på ca. 2,5 %. No er NIBOR på om lag 0,3 %. Me ventar minimal auke dei to første åra, og ein liten stigning dei to siste åra i planperioden. Forventa NIBOR er:

2021	– 0,3 %
2022	– 0,37 %
2023	– 0,75 %
2024	– 1,46 %

Det er berre oppside på denne prognosen, slik at rentesikring vert eit viktig instrument for å redusere risikoen for større renteoppgang.

Fitjar kommune er nær nøytral med omsyn til renteeksponering på eksisterande gjeld. Det vil seia at renteoppgang ikkje resulterer i større kostnader på eksisterande gjeld.

Total gjeld ved årsskiftet 2020/2021 vil vera om lag 257 mill. Kommunen investerer vesentleg meir enn det avdragsutgiftene er (ca. 12,4 til 14,3 mill. per år). Det er planlagt å ta opp 115 mill. i nye lån i perioden. Lånegjelda vil difor auke, som fører til at renterisikoen også er til stades.

Endringar i drift - meir detaljert oversikt

Helse- og omsorg

- Me aukar kravet til direkte brukartid i alle helse- og omsorgstenestene og får slik meir tenestetid i kvart årsverk. Me reduserer med 1 årsverk i 2021 og 1 årsverk i 2022 og resten av økonomiplanen i tråd med førre års ØPL.
- Me reduserer med ca. 9 årsverk i ressurskrevjande tenester pga. endra brukarbehov, fordelt på 2021 og 2022. Økonomisk legg vi inn nettoeffekten for kommunen.
- Me innfører årsturnus for habilitering og heimetenestene frå september 2021.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

- Me reduserer bruken av økonomisk sosialhjelp med 150 000 pga. effekt av digitalisering og nye brukarretta arbeidsformer.
- Me reduserer 0,25 % stilling på FBB og 0,25 % stilling på dagtilbodet for demente.
- Omsorgsteknologi vert gjennomført i tråd med "Plan for digitalisering 2020-2025".
- I KB styrkar vi barnevernet, og noko styrking av helserådsgjevar.
- Me styrkar smittevernlege med 16% stilling, og ergoterapeut med 50 % stilling.
- Me foreslår å ikkje redusere nattevaktstillingane, då må meiner at dette er urealistisk. Det er berre 3 nattevakter som ikkje er direkte knytt til ressurskrevjande brukarar.

Oppvekst- og kultur

- Talet på stillingar i etaten vert redusert med 4,47 årsverk, delar av stillingane frå 01.01.21.
- Me gjennomfører "Plan for digitalisering 2020-2025"
- Me legg ned SFO på Øvrebygda skule pga. av få brukar.
- Me legg ned SFO på Selevik skule.
- Me flyttar 7. klasse ved Øvrebygda skule til Rimbareid skule frå 01.08.21 Overflyttinga gjeld i heile planperioden. Hausten 2021 er det berre 4 elevar på 7. trinnet.
- Me reduserer helsestasjonen med ei 50% stilling.
- Me reduserer ei merkantil stilling med 25 %.
- Me styrkar med ei 100 % stilling ved Rimbareid skule grunna ein klasse ekstra frå 01.08.21. Årsaka er 7. trinnet der det er 1 klasse. Denne går over til ungdomsskulen og vert delt. 1. trinnet hausten 2021 vil bli organisert i 2 klassar.
- Med tek bort kulturmidlane i 2021, men tek dei inn igjen for resten av økonomiplanperioden.
- Me innfører eit driftstilskot til FKIB frå 2022 for å kunna oppretthalda stabil drift. Koronastøtte for 2020 og 2021 vert fremja i eiga sak.

Plan- teknisk og landbruk

- Me held ei stilling i plan- og byggesak vakant i 60% stilling i 3 månadar.
- Me tek bort eksternt kjøp av stilling som varabrannsjef fram til 2023.
- Me reduserer driftsutgifter på energi og drivstoff ved å gjennomføre grønne investeringar.
- Me gjer justeringar i gebyrregulativet og aukar 1M med 3,1 %
- Me styrkar VA området med følgjande tre tiltak:
  - Samarbeid med DHIVA drikkevatt
  - Driftskontroll VA
  - Ei ny stilling på VA for å bidra til å realisere nye investeringar i tråd med kommunedelplan, og ROS.

I slutten av økonomiplanperioden (22-24) foreslår vi å styrka budsjettet til vedlikehald av bygg for å auka graden av verdibevarande vedlikehald. Gjennomføring av EPC – energisparekontrakt vil verta vurdert etter energikartlegginga i 2021.

Administrasjon:

- Reduksjon av driftstilskot til Fitjar Kyrkje og andre tru- og livssynssamfunn
- Utsetje inntak av ny IKT-lærling til 2022.

Politisk leiing:

- I tilleggsløyvingsposten (lønsreserven) er det avsett midlar til å dekke ein lønsvekst på 2,2 %, jf. estimat i Statsbudsjettet.
- Redusert møteaktivitet med tre møter (august/ september) unntatt kommunestyret, estimert 60 000

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

- Fjerna margin på lønsreserve med 350 000
- Ta bort næringstilskot på 100 000

Heile organisasjonen:

- Auke i betalingsattsar på 3 %

Eigedomsskatt:

I skrivande stund går retaksingsarbeidet føre seg. Ein vil ikkje vera klar med grunnlaget før medio november. Rådmannen vil difor komma tilbake til sattsar i eige skriv til formannskapet si siste handsaming 25. november. Inntektene i budsjettet er dei same som i vedteke økonomiplan 2020-2023.

I tillegg er det lagt inn auke i skattegrunnlaget som følgje av ny næringsverksemd med 750 000,- i 2023 og 1,5 mill. i 2024. (forskyvd eit år)

Kommunale avgifter:

Sak om kommunale avgifter vert lagt fram for kommunestyret frå utval for plan og miljø. Saksutgreiinga er lagt ved budsjettsaka som vedlegg.

Me står overfor større utbyggingar i økonomiplanperioden knytt til m.a. ny Hovudplan for Vatn, og Hovudplan for Avlaup for perioden 2020-2030. Utbygging av Årskog industriområde kan også influere utbyggingsbehov. Prioriteringar går fram av investeringsbudsjettet.

Gebyrregulativet for VA må endrast sidan VA er sjølvkostområde, og omfanget av utbyggingane vil auka dei kommunale avgiftene på området. Førebels berekningar viser at Fitjar må ha 8,6 % årleg auke i vassgebyret, og 7,7 % årleg auke i gebyr for avløp.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Investeringar

Fitjar kommune har eit investeringsbudsjett prega av å vera naudsynt og nøkternt. Investeringane er knytt til HMS, dei reduserer driftsnivået, og kan styrke og fornye lokalsamfunnsutviklinga.

Investeringsnivået er knytt til finansielle måltal for å ivareta kommunen si økonomiske berekraft.

I investeringsbudsjettet ligg det inne ein del faste årlege investeringar. Dette er t.d. innan IKT veg, VA. Me kommenterer ikkje desse tiltaka.

Dei største og dei nye forslaga til investeringar kommenterer me slik:

Digitalisering i alle sektorar:

Me har stabile faste årlege investeringar i IKT i helse- og omsorgssektoren og oppvekst. I tillegg gjer me punktutbetringar som mogeleggjør bruk av digitale løysingar betre i tenestene og som styrkar beredskapen til kommunen. Ved auka digitalisering stiller me krav til meir effektive arbeidsformer og gevinstrealisering, men me ser at det tek tid å oppnå dette. Digitalisering er ca. 20 % teknologi og 80 % organisasjonsendringar. IKT-avdelinga sine dedikerte investeringsmidlar er auka frå kr 280 000,- til 350 000,-.

Brannstasjon:

Kommunestyret vedtok i februar 2020 å prosjektere ein ny sentrumsnær brannstasjon på definert tomt. Tomtekjøpet vart avgjort av kommunestyret 30.09.20. Rådmannen har i desse sakene peika på auka kostnader i prosjektet knytt til prosjektering og tomtekjøp.

Brannstasjonen er no ute på anbod med frist 06.11.20, med forventa investeringsavgjerd parallelt med økonomiplanen 09.12.20. Vi har lagt inn ei samla investeringsramme for byggeprosjektet på 18 mill kr. Eksakt kostnad kjenner vi ikkje før anboda har kome inn.

Fitjarstølane barnehage:

Gjennom vernerunden i januar 2019 vart det avdekkja behov for mange tiltak for å betra det fysiske miljøet i Fitjarstølane barnehage, som ikkje har vore renovert etter at den vart bygd. I tråd med økonomiplanen har Multiconsult AS gjennomført vurdering av rehabilitering eller nybygg i 2020. Kommunestyret fatta avgjerd i ny barnehageplan i juni 2020, og 30.09.20 fatta kommunestyret avgjerd om bygging av ny kommunal barnehage. Lokaliseringsavgjerd vart fatta parallelt med økonomiplanen i kommunestyret 09.12.20. Det er lagt inn ei investeringsramme på 30 mill. til byggeprosjektet for prosjektering i 2021 og bygging i 22/23

Sanering av ballbinge ved FKIB

Ballbingen ved Fitjar kultur- og idrettsbygg er ikkje i brukbar stand lenger. Det er ikkje spelemidldelforpliktingar til ballbingen lenger og vi foreslår å sanere og fjerne den i 2021. FKIB har fått ekstern støtte til å fornye og forskjønne uteområdet ved inngangen til bygget.

Dagsturhytte

Kommunestyret fatta ei intensjonsavgjerd i juni 2020 om å ta imot tilbodet frå Vestland fylkeskommune om etablering av dagsturhytte. Kommunestyret bad administrasjonen utgreia saka meir inkl. lokalisering. Totalkostnaden er 1,3 mill. kr inkl. toalett, og andelen for Fitjar kommune som eigar av hytta er ca. 350 000 som er lagt inn i økonomiplanen. Det må søkjast om spelemidlar til bygget, og inngå driftsavtalar. Dette vart lagt fram som ei parallell sak med økonomiplanen.

Andre investeringar innan kultur- idrett og anlegg ligg lenger fram i økonomiplanen og føreset ekstern finansiering. Prioriteringar skjer i plan for idrett- og anlegg som vart lagt fram parallelt med økonomiplanen.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Planarbeid

I gjeldande økonomiplan er arbeidet med ny reguleringsplan for Fitjar sentrum starta opp og fullfinansiert. Dei midlane som ikkje er nytta i 2020 vert overført til 2021.

Kommunen har hatt tilsyn på kommunalt beredskapsarbeid i 2019, og har avvik knytt til ny heilskapleg ROS. Vi har fått utsett frist frå fylkesmannen til å lukka avviket til 2021, og vil samarbeida med Stord kommune om dette.

Nye kommunale planarbeid som vi trengja kommunal finansiering er fordelt i økonomiplanperioden. Dette gjeld kommuneplanen sin arealdel (KPA), og ny reguleringsplan for Kråko. Det siste må skje i dialog med grunneigarar i området.

VA investeringar:

Kommunestyret vedtok 30.09.20 ny kommunedelplanar for Vatn og avløp for dei neste ti åra (2020-2030). Strategiar og tiltak er omtala i planen. Dette vert no følgt opp i økonomiplanperioden. Dette er eit svært omfattande arbeid som krev administrativ kapasitet, planlegging og politiske saker for realisering. Investeringsnivået påverkar dei kommunale avgiftene. I investeringsbudsjettet ligg det inne nokre faste mindre investeringar som vi ikkje kommenterer, men det ligg også inne større investeringar som først går gjennom prosjektringsfase i 2021 og deretter investering som følgjer:

- Høgdebasseng Fitjarstølane (2022)
- Renovering Teknisk bygg Årskog (2022)
- Ny kloakkpumpestasjon Årskog (2022)
- Tiltaksplan spreidd avløp (årleg i 3 år)
- Slamavskiller Fiskanaset (2021)
- Sanering vatn og avløp (2022 år årleg i ØPL)
- Resepientundersøkingar (2021)
- FDV vatn og avløp. (2021)

Grøne investeringar:

Dette er oppfølging av kommuneplanen "Den grønne kommunen". Kommunalbanken og KLP gjev 10 rentepunkt (0,001 %-poeng) i rabatt på lånetilboda sine til grønne rentelån.

Det er lovpålagt å energimerke offentleg bygg. Vi foreslår å gjennomføre dette i 2021, med ei økonomisk ramme på 1 mill. FKIB vil også inngå i dette. Energimerking inngår som ein del av kommunen sitt arbeid for energieffektivisering i drift knytt til klima og økonomi.

Vedtaket frå førre års økonomiplan om utskifting av lysarmatur i gatelys er gjennomført for 2020 og held fram årleg gjennom økonomiplanen. Det same gjeld utskifting av tenestebilar til el-bilar.

Kommunen har starta oppa arbeidet med grøn mobilitet og betre kollektivtransport i Fitjar. Det vart arbeida for ekstern finansiering. Vi har ikkje klart å finne økonomiske mildar i budsjettet til dette i 2021. Det er sansynleg at kommunen må stille med ein viss eigendel for å kunne realisere eit regionalt pilotprosjekt.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Mål 2021-2024

Kommunestyret vedtok "Kommuneplanen sin samfunnsdel for Fitjar 2020-2040" 30.09.20

Måla i ny kommuneplan er førande for mål og strategiar i økonomiplanen

Måla som er prega av omstilling vart vedtatt for økonomiplanen 2019-2022. Måla bør haldast stabile over noko tid. Måla må ha større styringskraft, og organisasjonen gjennomgå djupare endringar.

Kommuneplanen (*sitat*) løftar fram brukarperspektivet og dette er ein av nøklane til å lukkast i omstillingsarbeidet i kommunen:

Fokus på brukaren sine ressursar

Kvalitet skal prege alle tenester. I all tenesteyting vil me leite etter brukaren sine eigne ressursar, også i familie og nettverk. Ved å fokusere på brukaren sine ressursar får ein ei langt meir aktiv brukarrolle, og ein aukar samspelet med brukaren og den sitt nettverk. Slik kan fleire ressursar mobiliserast og fungere målretta saman. Eit ressursorientert brukarperspektiv tyder også at ein fokuserer på brukaren sine sterke sider. I den aldrende befolkninga er det vesentlege menneskelege ressursar som ein må nyttiggjere seg.

Me vil jobba tverrfagleg med tidleg innsats i alle aldersgrupper, og utvikle verknadsfulle arbeidsmetodar slik at kommunale tenester bidreg til å utjamna sosiale skilnader og uønskt ulikskap i befolkninga. Eit ressursorientert brukarperspektiv skapar meir jamvekt mellom brukaren og tenesteytaren som gjer gjensidige forventingar mogeleg.

I framtida vil ein måtte ivareta individuelle behov og retter, ved bruk av meir allmenne eller fellesskapsorienterte og kostnadseffektive arbeidsformer. Eksempelvis frå spesialundervisning til tilpassa opplæring, utvikling av lågare trinn i omsorgstrappa. Kommunen må jobba førebyggjande og med dynamisk innsats.

Med utgangspunkt i eit folkehelseperspektiv vil me leggja til rette for eit mangfald av tilbod om deltaking, aktivitet og opplevingar for alle aldersgrupper. Det utviklar meistring og sosiale fellesskap.

Tverrsektorielle mål:

Fitjar kommune skal digitalisere i alle sektorar for auka kvalitet, effektivisere og for å møte rekrutteringsutfordringa.

- Digitalisering skal bidra til at kommunen tilpassar tenestene meir til innbyggjarane sine behov, med meir effektive og nyskapande tenester. Økonomiske innsparingar vert synleggjort i budsjettet.
- Bruk av omsorgsteknologi skal bidra til trygge og tilpassa tenester og føre til at innbyggjarar med ulike hjelpebehov kan bu i eigen heim.
- Digitalisering i skulen vil gje elevane grunnleggjande dugleik i digitale ferdigheitar og gje tilsette i skulen fleire verktøy for tilpassa opplæring og reduksjon av spesialundervisning. Digitalisering skal effektivisera tenestene.
- Digitalisering i administrasjonen vil effektivisere, løysa oppgåver på nye måtar, gje raskare sakshandsaming og redusere kommunen sine administrasjonskostnader.
- Iverksette «Plan for digitalisering 2020-2025»

Kompetente og engasjerte medarbeidarar er vår største ressurs

- Fitjar kommune har kompetente og myndiggjorte medarbeidarar som når måla for tenestene.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

- Kompetansemobilisering på tvers av avdelingar og fag for å yta tenester der det trengst for brukarane.
- Sjukefråværet skal vera under 6 %

Bygge partnarskap mellom kommunen og omgjevnadane – kapasitetsbygging

- Attraktive Fitjar - Tettstadsutvikling, miljø- klima- og næringsutvikling.
- Ny reguleringsplan for Fitjar sentrum
- Vidareutvikla samarbeidet mellom frivillige lag- og organisasjonar og kommunale tenester for å utvikla, og etablera nye, aktivitetar for både ungdom og eldre som gjev meistring, opplevingar og sosiale fellesskap
- Selskapet "Fitjar Utvikling AS" skal fremja og bidra til å realisere allmennyttige investeringar som byggjer Fitjar sin attraktivitet.

Finansielle måltal

Kommunestyret vedtok, i tråd med ny Kommunelov, finansielle måltal i sak 57/19.

- **Sunnheitsindikator** – Netto driftsresultat skal vera på minst 1 % av brutto driftsinntekter. I framlegget til budsjett når ein dette måltalet først i 2024.
- **Gjeldsbelastningsindikator** – Langsiktig gjeld skal ikkje vera meir enn 90 % av brutto driftsinntekter. I budsjettframlegget ligg ein marginalt over denne grensa i perioden 2021- 2023, og noko meir i 2024. Ein viser til hovudplan for vatn og avløp, som vart vedteke i haust. Budsjettet reflekterer investeringstakten i planane, og vert belasta abonnentane på høvesvis vatn og avløp.
- **Renteeksponeringsindikator** – Risiko som skildra i finans- og gjeldsforvaltningsreglementet, skal ikkje vera høgare enn låg risiko; 0,2 % av brutto driftsinntekter. Budsjettet legg opp til å etterleva kravet i heile perioden.
- **Likviditetsindikator** – Arbeidskapital skal vera minst 17 % av brutto driftsinntekter.
- **ROBEK-indikator** – Fri eigenkapital skal vera minst 10 % av brutto driftsinntekter. Budsjettframlegget legg opp til å nå dette målet i heile perioden.

Måla for sektorane er presentert på etat og einingar.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Helse, miljø og tryggleik

Etter rammeverk for personal og HMT vert det gjennomført vernerundar og risikovurderingar ved arbeidsplassane fyrste kvartal kvart år. Rapportane kjem som sak til Arbeidsmiljøutvalet før sommaren. Medan nokre av vurderingane går på arbeidsprosessar og utstyr, gjev andre eit bilete av at det er trong for investeringar. Det skal både for vernerundane og risikovurderingane vurderast om oppfølging kan skje i eininga, eller om det må følgjast opp sentralt i kommunen.

Funn i vernerunde og arbeidsmiljøomsyn har vore avgjerande for investeringsanbefalingane som er gitt i budsjettet. Midlar sett av til prosjektering og bygging av ny barnehage er eit resultat av dei funn og risikovurderingar som er gjort på Fitjarstølane barnehage. Forebygging av eksponering kjemisk helsefare ved brannrøyk, samt betre sanitære forhold for VA-personell, har vore avgjerande for midlane satt av til investering i ny brannstasjon og VA. Drivande for denne utbygginga har vore det landsdekkande tilsynet frå Arbeidstilsynet med brannstasjonar.

Eit viktig mål for 2021 og økonomiplanperioden er å redusere sjukefråværet. Frå perioden 2017 til 2019 har sjukefråværet vore stigande. I 2019 var sjukefråværet på 7,82 % (med feriekorrigerings).

Ved årsslutt 2019 såg ein teikn på at den negative trenda stagnerte. Med korona-pandemi ser ein ei auke i sjukefråværet, både i form av særsegne fråværskurver som føl lokale smitteutbrot og høgare fråvær som fylgje av lågare terskel for å halde seg heime (for å hindre smitte). Grunna pandemien er det vanskeleg å samanlikne 2020 med føregåande år, men so langt i år tyder tala på at ein ser ei auke i sjukefråværet.

Gitt usikkerheit knytt til ev. nye smitteutbrot, internasjonalt vaksinearbeid, og kva som vert den "nye normalen" er det og utfordrande å setje konkrete reduksjonsmål for 2021.

Leiarar lyt ha fokus på kulturbygging og korttidsfråvær på sine einingar, og samstundes halde fokus på langtidssjukemelde i samarbeid med personalavdelinga. Saman lyt ein prøve å etablere ein ny og trygg arbeidskvardag, der ein balanserer smitteverntiltak, akseptabel bemanningsfaktor, og oppfølging av den enkelte.

Administrasjonen gjennomfører ei medarbeidarundersøking kalla 10-faktorundersøkinga kvart andre år. Undersøkinga går ut til alle tilsette, og vert følgt opp på avdelingsnivå. Undersøkinga skal resultere i ei tiltaksliste som avdelingane arbeidar med det neste året. Undersøkinga har vore gjennomført to gonger, neste gong i 2021. Ein har nytta både eksterne og interne ressursar til gjennomføring og kompetanseheving.

Administrasjonen har også fokus på kompetanseheving hjå leiarane i kommunen. Me har nytta møtestaden «Leiarforum», som møtes omlag ein gang i kvartalet, til å gjennomføre felles opplæring. I 2020 har vi hatt kurs i prosjektleiing, og ei rekkje kurs knytt til smittevern pga. av pandemien. Det har vore jobba tverrfagleg på leiarnivå om pandemiplanlegging. Ny kommuneplan står på dagsorden. Administrasjonsutvalet har vedtatt oppstart av leiarutviklingsprogram for 2021, med ekstern finansiering.

Velferdsklubben i Fitjar kommune blei skipa i desember 2013. Arrangementa til velferdsklubben har vist seg å være ein populær møteplass for dei tilsette, deltakartalet har vore jamt dei siste åra. Arrangementa er ein god samlingsplass for dei tilsette på tvers av avdelingar og fagområde. Rådmannen ser at velferdsklubben har vore positiv for arbeidsmiljøet i Fitjar kommune, og vidareført det årlege tilskotet til velferdsklubben på kr 32 500,- i økonomiplanperioden.

HMT-mål:

- Vernerundar skal gjennomførast årleg, funn og tiltak skal rapporterast til AMU
- Risikokartlegging skal gjennomførast årleg i alle avdelingar, og skal resultere i tiltaksplan.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

- Personalmøte skal heldast minst ein gang per halvår på kvar avdeling
- Leiarforum skal arrangerast minst fire gangar årleg
- Det skal gis informasjon om varslingsrutiner og kvalitetssystemet Compilo minst ein gang per år.
- Det skal tilbys influensavaksine til tilsette på institusjon.
- 0 skader med fravær
- Kvart andre år skal det gjennomførast
  - HMT-kurs for verneombod og leiarar med personalansvar
  - Medarbeidarsamtalar
  - Medarbeidarundersøking på avdelingsnivå, og utarbeiding av tiltaksplan
  - Seniorsamtalar
  - Pensjonskurs med individuell oppfølging

Beredskap

Mål for kommunens beredskapsarbeid er sett i kommunestyret i 2014, og vil verta rullert i samband med ny heilskapleg ROS. Tiltak som fremjar beredskap vert innarbeid i planar i tråd med rundskriv H-5/18 frå KMD om «Samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling.» Fitjar brann og redning er sentral i kommunen sin daglege beredskap.

Fitjar kommune har beredskapsråd, kriseleining og psykososial krisegruppe. Kriseleininga har vore særskild viktig og aktiv i 2020 knytt til handtering av koronapandemien, ei folkehelsekrise som pregar heile Fitjar kommune i 2020 og truleg 2021. Me deltek på fylkesmannen sine fylkesdekkande beredskapsøvingar. Arbeidet med beredskap er styrka for heile organisasjonen ved innføring «Beredskapsveka» i veke 3 kvart år. Då jobbar organisasjonen med internkontroll beredskap på alle einingar, og gjennomfører øvingar. Fylkesmannen gjennomfører tilsyn med den kommunale beredskapsplikta i oktober 2019. Vi skal lukka avviket om heilskapleg ROS i 2021.

Premissar for budsjettet

Gebyr og avgifter:

- a. Ved utrekning av forskotsskatt og forskotstrekk for 2020 og likninga for 2019 nyttar ein følgjande satsar: Inntektsskatt for personlege skatteytarar følgjer høgaste sats, justert i høve Stortinget sine vedtak.
- b. Endringar i kommunale avgifter for vass, kloakk, brannsyn og feiing og tilsyn med fyringsanlegg går fram av eiga sak.
- c. Festeavgiftene på Fitjar kyrkjegard vert vedteke i samsvar med vedtak i Fitjar Kyrkjelege Fellesråd (vedtaket er ikkje motteke enno):

a. Festeavgift per år	200,-
b. Reservering av grav	4 000,-
c. Seremoni i kyrkja for utanbygds og ikkje-medlem	3 000,-
d. Gravlegging utanbygds, kistegrav	7 000,-
e. Gravlegging utanbygds, urnegrav	3 000,-
- d. Administrasjonsavgiftene for festeavgifter i Fitjarstølane bustadfelt vert uendra i høve til 2019.
- e. Betaling for kommunal barnehage følgjer maksimalpris sett av staten.
- f. Betalingssats for SFO vert auka med 3 % i høve til 2020.
- g. Betalingssats for kulturskulen vert auka med 3 % i høve til 2020.
- h. Kjøp av mat frå sjukeheimen vert auka med 3 % i høve 2020.
- i. Eigenbetaling for praktisk bistand og opplæring vert auka med 3 % i høve 2020. Justering under 2G aukar i samsvar med statleg sats.
- j. Dagspris for dagsenter for demente vert auka med 10,- til 190,-.
- k. Vederlag for opphald i institusjon vert fastsett på grunnlag av vedtekter fastsette av staten. Maksimal betalingssats i Fitjar bu- og behandlingssenter vert fastsett til 94 513,- per måned / 3 150,- per døgn.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

- l. Sosialsatsane føl Statens sine satsar i 2021 med slikt vedtak i sak 47/18 «Fitjar kommune legg til grunn statlege rettleiande satsar for tildeling av økonomisk stønad, likevel skal det i kvar einskild sak gjerast eit skjønnd rundt satsane opp mot behov»
- m. Satsar for tilskot til ikkje-kommunale barnehagar vert:
  - a. 221 015,- for små born med full plass
  - b. 105 720,- for store born med full plass
  - c. Satsar for kapitaltilskot føl nasjonale satsar

Eigedomsskatt (Rådmannen kjem med eiga utgreiing til møtet 25. november):

I samsvar med eigedomsskattelova §§ 3 og 4 vert følgjande nytta for skatteåret 2021:

- a. Kommunestyret skriv ut eigedomsskatt på faste eigedommar i heile kommunen.
- b. Eigedomsskattesatsen vert sett til på x,x promille for næringseigedommar. (Verk og bruk går ut som eigedomskategori etter lovendring av eigedomsskattelova §4, gjeldande frå 01.01.2019) og x,x promille for andre eigedommar.
- c. For bustaddel av eigedommar, inkludert fritidseigedommar, som ikkje nyttast til næringsverksemd gjeld eit botnfrådrag på kr 350 000,-av takstverdi.
- d. I samsvar med eigedomsskattelova §7a skal følgjande eigedommar ha fritak:
  - I. Prestegarden (huset), FKIB AS, Havnahuset, Fitjartun, Hamn burettslag, Fitjar vidaregåande skule, bedehus, gamle skulehus (grendehus), Fjellheim Friluftsbarnhage, Fitjar Soknerådsbarnhage, Årskog barnhage og Friluftsrådet Vest.
- e. I samsvar med eigedomsskattelova §7b er bygning av historisk verdi – definert som bygning registrert i Kulturminneplanen kategori A, B og C – gjeve fritak. Tidlegare gjevne fritak vert oppheva om eigdommen kjem inn under dette vedtaket.
- f. Bustadhus (ikkje hytter) som er inntil 10 år gamle, skal ha halv eigedomsskatt.
- g. Eigedomsskatten skal for 2021 betalast i fire terminar. (Eigedomar med årleg eigedomsskatt under kr 1 000,- vil få ein årleg faktura)
- h. Ved taksering og utskrivning av eigedomsskatt nyttar kommunen tidlegare vedtekne skattevedtekter i "Rammer for arbeidet med eigedomsskatt" vedteke 19.06.2020. Rammene for 2021 vert justert etter dette vedtaket.

Låneopptak:

- a. Det vert teke opp nye lån på inntil kr 36 045 000,- til investeringsføremål i 2021.
- b. Det vert teke opp lån til vidareformidling på inntil kr 2 000 000,-.

Fond:

- a. Det vert vedteke å nytta følgjande fond til finansiering av driftsbudsjettet 2020:
  - I. 100 000,- frå velferdsfond sjukeheimen
  - II. 253 269,- til vassfondet
  - III. 132 952,- frå kloakkfondet
  - IV. 46 502,- frå vassdirektivet
- b. Inntekter og kostnadar med renovasjon og slam vert ført mot renovasjons- og slamfondet i samsvar med oppgåver frå SIM.

Driftstilskot

Fitjar Kommune gjev driftstilskot til følgjande organisasjonar:

- a. Fitjar Kyrkjelege Fellesråd kr 2 305 300,-
- b. Fitjar Frivilligsentral kr 468.128,-
- c. TV-aksjonen kr 7 000,-
- d. Norsk Landbruksrågiving kr 30 000,-
- e. Liv og Lyst Dåfjorden kr 30 000,-
- f. Fitjar idrettslag får 365 000,- i tilskot for vedlikehald av idrettsanlegg.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Økonomiske oversikter

Bevillingsoversikt – drift 2021

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Rammetilskot	-108 913	-112 481	-108 583
Inntekts- og formuesskatt	-90 564	-91 092	-95 082
Eigedomsskatt	-18 497	-17 767	-21 134
Andre generelle driftsinntekter	-954	-3 900	-4 330
Sum generelle driftsinntekter	-218 928	-225 240	-229 129
Sum bevilling drift, netto	210 553	220 915	223 770
Brutto driftsresultat	-8 375	-4 325	-5 359
Renteinntekter	-1 502	-941	-653
Utbytte	-47	0	0
Vinst og tap på finansielle omløpsmidlar	489	1 075	1 240
Renteutgifter	5 001	4 249	3 260
Avdrag på lån	10 287	11 340	12 440
Netto finansutgifter	14 228	15 722	16 287
Motpost avskrivningar	-11 453	-12 248	-12 335
Netto driftsresultat	-5 600	-850	-1 408
Disponering / dekking av netto driftsresultat			
Overføring til investering	0	0	0
Netto avsetjingar til eller bruk av bundne driftsfond	-418	-851	-824
Netto avsetjingar til eller bruk av disposisjonsfond	6 018	1 702	2 231
Dekking av tidlegare års meirforbruk	0	0	0
Sum disponeringar eller dekking av netto driftsresultat	5 600	850	1 408
Ført til inndekking i seinare år	0	0	0
Bevilling drift			
Helse og sosial	26 024	14 242	14 613
Institusjon	23 678	24 421	24 800
Heimebaserte tenester	47 101	23 025	21 045
Habilitering		27 387	27 387
Helsespesialistar		6 050	6 045
NAV		7 230	7 072
Sum Helse, sosial og omsorg	96 803	102 355	100 961
Skule og oppvekstadministrasjon	23 940	28 176	28 091
Rimbareid skule	36 108	34 265	35 927
Øvrebygda skule	6 087	5 926	5 595
Selevik skule	4 203	4 443	4 343
Fitjarstølane barnehage	5 464	5 475	5 307
Kultur	2 603	2 713	2 229
Sum Oppvekst og kultur	78 404	80 997	81 492
Plan, byggesak og oppmåling	716	174	166
Drift og vedlikehald	16 218	16 550	16 567
VAR	295	-384	-184
SFLMK	3 854	3 660	3 672
Brann og beredskap	3 458	3 661	3 566
Sum Plan, utvikling og teknisk	24 542	23 660	23 788
Politisk leiging	3 552	4 300	7 349
Administrasjon	12 977	12 114	11 873
Økonomisk forvaltning	-5 725	-2 512	-1 694
Sum bevilling drift	210 553	220 915	223 770

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Bevillingsoversikt – investering 2021

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Investeringar i varige driftsmidlar	55 278	40 563	32 075
Tilskot til andre sine investeringar	45	0	700
Investeringar i aksjar og andelar i selskap	669	660	3 685
Utlån av egne midlar	716	0	0
Avdrag på lån	0	0	0
Sum investeringsutgifter	56 708	41 223	36 460
Kompensasjon for meirverdiavgift	-10 062	-8 158	-6 375
Tilskot frå andre	-23 328	-1 855	-900
Sal av varige driftsmidlar	0	0	0
Sal av finansielle anleggsmidlar	-134	0	0
Utdeling frå selskap	0	0	0
Mottokne avdrag på utlån av egne midlar	0	-700	0
Bruk av lån	-21 531	-30 550	-25 500
Sum investeringsinntekter	-55 054	-41 263	-32 775
Vidareutlån	560	2 000	2 000
Bruk av lån til vidareutlån	-560	-2 000	-2 000
Avdrag på lån til vidareutlån	1 390	1 350	1 400
Mottatte avdrag på vidareutlån	-903	-1 115	-1 150
Netto utgifter vidareutlån	487	235	250
Overføring frå drift	0	0	0
Netto avsetjingar til eller bruk av bundne investeringsfond	-586	-235	-250
Netto avsetjingar til eller bruk av ubunde investeringsfond	-1 554	40	-3 685
Dekking av tidlegare års udekkede beløp	0	0	0
Sum overføring frå drift og netto avsetjingar	-2 140	-195	-3 935
Framført til inndecking i seinare år (udekkede beløp)	-0	0	0

Bevillingsoversikt investering

Tittel	Total prosjektramme	2021	2022	2023	2024
Investeringar i 2021-2024					
Administrasjon					
IKT administrasjonen og felles.		350 000	350 000	350 000	350 000
Eigenkapitalinnskot KLP		685 000	710 000	730 000	755 000
Skule og barnehage					
IKT skule		600 000	600 000	600 000	600 000
Inventar skule			150 000	150 000	150 000
Energiltak Fitjar folkebibliotek	150 000	150 000			
Barnehage	30 000 000	1 000 000	15 000 000	14 000 000	
Pleie og omsorg					
Velferdsteknologi		600 000	600 000	600 000	600 000
Hjelpemiddellager	3 000 000				3 000 000
Grøn kommune					
Energikartlegging / -merking offentlege bygg	1 000 000	1 000 000			
Drift og vedlikehald					
Bustadar rus		200 000		2 600 000	
Ventilasjon Havnauset	350 000	350 000			
Veg generell		500 000	500 000	1 000 000	1 000 000
Oppgradering kjøkken FBB	150 000	150 000			
Vaktmesterbil	350 000	350 000			
Hus Vestbøstad, ny varmepumpe og ny ventilasjon	150 000			150 000	
Utsifting av gatelys til LED-lys	1 600 000	400 000	400 000	400 000	

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Miljøvennleg kunstgras Øvrabygda skule	150 000			150 000	
Fornye eltavler på Øvrabygda skule og Havna huset	200 000			200 000	
HMS tiltak; tilkomst tak Rimbareid skule og rådhus	160 000			160 000	
IKT; ny totalløysing for lagring	550 000	550 000			
Oppgradering uteområde Rimbareid skule, spleiselag			300 000		
Adresseskilting	200 000	200 000			
Beredskap					
Ny brannstasjon	18 000 000	12 000 000			
Nødstraumsaggregat rådhus	200 000		200 000		
Plan, byggesak og oppmåling					
Digitalisering av eigedomsarkiv	470 000	310 000	160 000		
Ny kommuneplan arealdel	2 000 000			1 000 000	1 000 000
Ny reguleringsplan for Kråko	500 000		500 000		
Ny heilskapeleg ROS analyse	200 000	200 000			
Fitjar utvikling	3 000 000	3 000 000			
Utbygging					
Reguleringsplan sentrum - rest 2020		600 000			
Kultur					
Fjerning av gammal ballbinge utanfor FKIB		130 000			
Dagsturhytte inkl wc	1 250 000	350 000			
E-sportanlegg på FKIB	200 000			200 000	
Tursti frå kunstgrasbane til Rossneset *	150 000			100 000	
Parkbelysning langs Fitjarelva	100 000	100 000			
VAR					
Div. småanlegg vass		500 000	500 000	500 000	500 000
Avlaup småanlegg		500 000	500 000	500 000	500 000
Høgdebasseng Fitjarstølane	5 400 000	400 000	5 000 000		
Renovering teknisk bygg (25 % teknisk)	4 385 000	200 000	4 185 000		
Ny kloakkpumpestasjon Årskog	2 000 000		2 000 000		
Tiltaksplan spredt avløp	600 000	300 000	300 000	300 000	
Slamavskiller Fiskanaset	1 200 000	1 200 000			
Nyanlegg avløp	2 400 000				2 400 000
Sanering vatn og avløp		500 000	5 100 000	5 000 000	3 600 000
Resipientundersøkelser	600 000	600 000			
FDV vedlikehaldssystem drikkevatt/avløp	210 000	210 000			
Vestbøstad avløpssone	10 000 000			500 000	9 500 000
Vassforsyning til Sandvikvåg	1 700 000				1 700 000
Kyrkja					
Fornyng gravfelt	1 900 000	700 000			
		29 185 000	36 755 000	29 190 000	25 655 000
Sum aksjar og frikjøp		3 685 000	710 000	730 000	755 000
Sum ordinær investering		21 090 000	18 460 000	21 660 000	6 700 000
Sum VAR		4 410 000	17 585 000	6 800 000	18 200 000
Sum		29 185 000	36 755 000	29 190 000	25 655 000

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Økonomisk oversikt etter art – drift 2021

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Rammetilskot	-108 913	-112 481	-108 583
Inntekts- og formuesskatt	-90 564	-91 092	-95 082
Eigedomsskatt	-18 497	-17 767	-21 134
Andre skatteinntekter	0	0	0
Andre overføringer og tilskot fra staten	-954	-3 900	-4 330
Overføringer og tilskot frå andre	-65 900	-55 782	-50 419
Brukarbetalingar	-6 357	-6 718	-7 153
Sals- og leigeinntekter	-22 226	-22 448	-23 274
Sum driftsinntekter	-313 410	-310 189	-309 975
Lønsutgifter	153 180	144 663	141 449
Sosiale utgifter	40 604	39 537	38 508
Kjøp av varer og tenester	83 447	85 458	87 191
Overføringer og tilskot til andre	16 352	23 957	25 132
Avskrivningar	11 453	12 248	12 335
Sum driftsutgifter	305 035	305 863	304 615
Brutto driftsresultat	-8 375	-4 325	-5 360
Renteinntekter	-1 502	-941	-653
Utbytte	-47	0	0
Vinster og tap på finansielle omløpsmidlar	489	1 075	1 240
Renteutgifter	5 001	4 249	3 260
Avdrag på lån	10 287	11 340	12 440
Netto finansutgifter	14 228	15 722	16 287
Motpost avskrivningar	-11 453	-12 248	-12 335
Netto driftsresultat	-5 600	-850	-1 408
Overføring til investering	0	0	0
Netto avsetjing til eller bruk av bundne driftsfond	-418	-851	-824
Netto avsetjingar til eller bruk av disposisjonsfond	6 018	1 702	2 232
Dekking av tidlegare års meirforbruk	0	0	0
Sum disponeringar eller dekking av netto driftsresultat	5 600	850	1 408
Framført til inndecking i seinare år (meirforbruk)	0	0	0

Oversikt over gjeld og andre vesentlege langsiktige forpliktingar i økonomiplanen og årsbudsjettet

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Pensjonsforpliktingar						
KLP	293 364	296 200	300 884	307 503	314 268	321 182
SPK	58 861	47 253	48 293	49 355	50 441	51 551
Sum pensjonsforpliktingar	352 226	343 453	349 176	356 858	364 709	372 733
Lån						
Lån til fastrente	58 399	77 880	74 129	106 478	129 783	123 448
Lån til flytande rente	190 182	179 140	195 956	186 826	178 156	195 123
Sum lån	248 581	257 020	270 085	293 304	307 939	318 571
Rentebytteavtalar						
Nordea	39 500	38 500	32 500	31 500	10 000	10 000
Sparebanken Vest	27 000	27 000	27 000	27 000	27 000	27 000
Sum rentebytteavtalar	66 500	65 500	59 500	58 500	37 000	37 000

Alle rentebytteavtalar betalar Fitjar kommune fastrente og mottek flytande rente

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Bevillingsoversikt – drift økonomiplan 2021 -2024

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Rammetilskot	-108 583	-107 939	-107 960	-107 981
Inntekts- og formuesskatt	-95 082	-95 082	-95 082	-95 082
Eigedomsskatt	-21 134	-21 138	-23 932	-24 682
Andre generelle driftsinntekter	-4 330	-4 300	-1 900	-4 300
Sum generelle driftsinntekter	-229 129	-228 459	-228 874	-232 045
Sum bevilling drift, netto	223 770	221 344	220 696	219 793
Brutto driftsresultat	-5 359	-7 115	-8 178	-12 252
Renteinntekter	-653	-716	-930	-1 199
Utbytte	0	0	0	0
Vinst og tap på finansielle omløpsmidlar	1 240	1 206	729	306
Renteutgifter	3 260	3 732	4 790	6 317
Avdrag på lån	12 440	12 885	13 865	14 270
Netto finansutgifter	16 287	17 107	18 454	19 694
Motpost avskrivningar	-12 335	-12 348	-12 896	-13 128
Netto driftsresultat	-1 408	-2 357	-2 621	-5 686

Disponering / dekking av netto driftsresultat

Overføring til investering	0	0	0	0
Netto avsetjingar til eller bruk av bundne driftsfond	-824	-201	-438	-334
Netto avsetjingar til eller bruk av disposisjonsfond	2 231	2 558	3 058	6 020
Dekking av tidlegare års meirforbruk	0	0	0	0
Sum disponeringar eller dekking av netto driftsresultat	1 408	2 357	2 621	5 686
Ført til inndecking i seinare år	0	0	0	0

Bevilling drift

Helse og sosial	14 613	14 763	14 763	14 763
Institusjon	24 800	24 755	24 755	24 755
Heimebaserte tenester	21 045	20 697	20 692	20 692
Habilitering	27 387	25 190	25 190	25 190
Helsespesialistar	6 045	6 045	6 045	6 045
NAV	7 072	7 062	7 062	7 062
Sum Helse, sosial og omsorg	100 961	98 513	98 508	98 508
Skule og oppvekstadministrasjon	28 091	28 272	28 265	28 246
Rimbareid skule	35 927	35 637	34 085	33 785
Øvrebygda skule	5 595	5 125	5 125	5 125
Selevik skule	4 343	4 322	4 322	4 322
Fitjarstølane barnehage	5 307	5 307	5 307	5 307
Kultur	2 229	2 779	2 779	2 779
Sum Oppvekst og kultur	81 492	81 443	79 883	79 564
Plan, byggesak og oppmåling	166	166	166	166
Drift og vedlikehald	16 567	17 020	17 802	17 760
VAR	-184	-815	-964	-1 487
SFLMK	3 672	3 672	3 672	3 672
Brann og beredskap	3 566	3 756	3 756	3 756
Sum Plan, utvikling og teknisk	23 788	23 800	24 432	23 868
Politisk leiing	7 349	7 284	7 354	7 354
Administrasjon	11 873	12 016	12 101	12 101
Økonomisk forvaltning	-1 694	-1 712	-1 583	-1 602
Sum bevilling drift	223 770	221 344	220 696	219 793

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Bevillingsoversikt – investering 2021-2024

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Investeringar i varige driftsmidlar	32 075	45 056	35 575	31 125
Tilskot til andre sine investeringar	700	0	0	0
Investeringar i aksjar og andelar i selskap	3 685	710	730	755
Utlån av egne midlar	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	36 460	45 766	36 305	31 880
Kompensasjon for meirverdiavgift	-6 375	-9 011	-7 115	-6 225
Tilskot frå andre	-900	0	0	0
Sal av varige driftsmidlar	0	0	0	0
Sal av finansielle anleggsmidlar	0	0	0	0
Utdeling frå selskap	0	0	0	0
Mottakne avdrag på utlån av egne midlar	0	0	0	0
Bruk av lån	-25 500	-36 045	-28 460	-24 900
Sum investeringsinntekter	-32 775	-45 056	-35 575	-31 125
Vidareutlån	2 000	2 000	2 000	2 000
Bruk av lån til vidareutlån	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Avdrag på lån til vidareutlån	1 400	1 425	1 450	1 475
Mottatte avdrag på vidareutlån	-1 150	-1 200	-1 250	-1 300
Netto utgifter vidareutlån	250	225	200	175
Overføring frå drift	0	0	0	0
Netto avsetjingar til eller bruk av bundne investeringsfond	-250	-225	-200	-175
Netto avsetjingar til eller bruk av ubunde investeringsfond	-3 685	-710	-730	-755
Dekking av tidlegare års udekkede beløp	0	0	0	0
Sum overføring frå drift og netto avsetjingar	-3 935	-935	-930	-930
Framført til inndecking i seinare år (udekkede beløp)	0	0	0	0

Økonomisk oversikt etter art – drift 2021 – 2024

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Rammetilskot	-108 583	-107 939	-107 960	-107 981
Inntekts- og formuesskatt	-95 082	-95 082	-95 082	-95 082
Eigedomsskatt	-21 134	-21 138	-23 932	-24 682
Andre skatteinntekter	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskot fra staten	-4 330	-4 300	-1 900	-4 300
Overføringer og tilskot frå andre	-50 419	-49 941	-50 013	-50 131
Brukarbetalingar	-7 153	-7 153	-7 153	-7 153
Sals- og leigeinntekter	-23 274	-24 148	-23 813	-24 468
Sum driftsinntekter	-309 975	-309 701	-309 853	-313 797
Lønsutgifter	141 449	138 444	137 257	137 014
Sosiale utgifter	38 508	37 719	37 444	37 387
Kjøp av varer og tenester	87 191	88 261	88 193	88 132
Overføringer og tilskot til andre	25 132	25 814	25 884	25 884
Avskrivningar	12 335	12 348	12 896	13 128
Sum driftsutgifter	304 615	302 586	301 674	301 545
Brutto driftsresultat	-5 360	-7 115	-8 178	-12 251
Renteinntekter	-653	-716	-930	-1 199
Utbytte	0	0	0	0
Vinster og tap på finansielle omløpsmidlar	1 240	1 206	729	306
Renteutgifter	3 260	3 732	4 790	6 317
Avdrag på lån	12 440	12 885	13 865	14 270
Netto finansutgifter	16 287	17 107	18 454	19 694
Motpost avskrivningar	-12 335	-12 348	-12 896	-13 128
Netto driftsresultat	-1 408	-2 357	-2 621	-5 686
Overføring til investering	0	0	0	0
Netto avsetjing til eller bruk av bundne driftsfond	-824	-201	-438	-334
Netto avsetjingar til eller bruk av disposisjonsfond	2 232	2 558	3 059	6 020
Dekking av tidlegare års meirforbruk	0	0	0	0
Sum disponeringar eller dekking av netto driftsresultat	1 408	2 357	2 621	5 686

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Framført til inndekking i seinare år (meirforbruk) 0 0 0 0

Inntekter

Generelle inntekter

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Rammetilskot	-108 913	-112 481	-108 583
Inntekts- og formuesskatt	-90 564	-91 092	-95 082
Eigedomsskatt	-18 497	-17 767	-21 134
Andre generelle driftsinntekter	-954	-3 900	-4 330
Sum generelle driftsinntekter	-218 928	-225 240	-229 129

Økonomiplan:

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Rammetilskot	-108 583	-107 939	-107 960	-107 981
Inntekts- og formuesskatt	-95 082	-95 082	-95 082	-95 082
Eigedomsskatt	-21 134	-21 138	-23 932	-24 682
Andre generelle driftsinntekter	-4 330	-4 300	-1 900	-4 300
Sum generelle driftsinntekter	-229 129	-228 459	-228 874	-232 045

Rammetilskot

Inntektsutjamninga er teknisk sett ein del av rammetilskotet, men vert kommentert under skatt.

Rammetilskotet vert redusert med om lag 6,6 mill. i nominelle kroner (ikkje omsyn teke prisstiging) frå 2020 til 2021. Dette trass i at kommunen får tilbake småkommunetillegget på 3 mill. 3,9 mill. i 2020 skuldast ekstrabevillingar i 2020, t.d. korona.

Dei viktigaste årsakene til nedgangen, er:

- Nedgang i innbyggjartal
- Særskilt nedgang i tal på born i barnehagealder, og talet på 90+ -åringar
- Endringar i tilskot med særskilt fordeling; lærarnorm og frivilligsentralar
- Ordinært skjønstilskot er også redusert

Skatt

Forventa skatteinntekter som vi legg til grunn i budsjettet er henta frå Statsbudsjettet. Finansdepartementet tek utgangspunkt i faktisk skatteinngang 2019, prisjustert, og fordeler denne etter folketalet 1. januar 2020.

KS si prognose byggjer på framskrivne folketal til 1. januar 2021, og eit gjennomsnitt for skatteinntekter (i prosent av landsgjennomsnittet) dei tre siste åra. KS si prognose har ei forventning om ca. 1 mill. lågare netto skatteinngang for Fitjar i 2021. Dette er ein risiko som ein må ta omsyn til i arbeidet med budsjettet, men det er ikkje innarbeida.

Skatteinngangen i 2020 har vore svakare enn budsjettet. Ein har fått ca. 2,7 mill. mindre skatt per september. Dersom dette vert nivået i år, får kommunen i underkant av 88 mill. Legg ein til forventa vekst til 2021, og justerer for forventa folketal lokalt og på landsbasis, kjem ein opp mot 93 mill. i 2021. Regjeringa si prognose er 95 mill., medan KS si prognose er 91 mill.

Eigedomsskatt

I skrivande stund går retaksingsarbeidet føre seg. Ein vil ikkje vera klar med grunnlaget før medio november. Rådmannen vil difor komma tilbake til satsar i eige skriv til formannskapet si

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

siste handsaming 25. november. Inntektene i budsjettet er dei same som i vedteke økonomiplan 2020-2023.

Det ligg inne auke i skattegrunnlaget som følgje av ny næringsverksemd med 750 000,- i 2022 og 1,5 mill. i 2023. Denne auken er no lagt eitt år seinare i økonomiplanen enn i gjeldande økonomiplan. (forskyving)

Andre generelle driftsinntekter

Stortinget vedtok endringar i Havbruksfondet i juni i år. Frå 2021 vil det vera produksjonsavgift på oppdrett. Denne vert innkravd etterskotsvis, og dannar grunnlaget for utbetalingar i 2022 og framover. I tillegg vert ein del av inntektene frå nye lokasjonar, lagt til i fordelinga.

Utbetaling i 2021 er gjeve, og vert 4,3 mill. for Fitjar.

For åra framover føreset ein at vår del av produksjonsavgifta vert 1,9 mill. årleg, og 2,4 mill. frå auksjonsinntekter, og vert utbetalt annakvart år frå 2022.

Finans

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Renteinntekter	-1 502	-941	-653
Utbytte	-47	0	0
Vinst og tap på finansielle omløpsmidlar	489	1 075	1 240
Renteutgifter	5 001	4 249	3 260
Avdrag på lån	10 287	11 340	12 440
Netto finansutgifter	14 228	15 722	16 287

Økonomiplan:

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Renteinntekter	-653	-716	-930	-1 199
Utbytte	0	0	0	0
Vinst og tap på finansielle omløpsmidlar	1 240	1 206	729	306
Renteutgifter	3 260	3 732	4 790	6 317
Avdrag på lån	12 440	12 885	13 865	14 270
Netto finansutgifter	16 287	17 107	18 454	19 694

Renter:

Rentebana ein legg til grunn, er utleia frå Norges Bank si prognose i august. Forventa NIBOR er 0,3 %. Denne ventar ein at vil vera stabil i to år. Dei siste 2 åra i perioden ventar ein renteauke opp til 1,46 %. Trass i låge renter, og liten risikoeksponering, gjer nye lån til at rentekostnaden aukar markant i siste del av perioden.

Berekning av utgifter og inntekter på rentebytteavtalar, nyttar ein og same rentebane.

Låneavdrag drift

Ny kommunelov gjev ny berekning for minimumsavdrag. Nytt avdrag vert berekna slik:

$$\text{Avskrivningar} * (\text{lånegjeld} / \text{eigendelar})$$

Grunna store investeringar dei kommande åra, vil avdragsutgiftene auke markant.

Bør vi seie noko om investeringar og gjeldsgrad ? Jfr finansielt måltal om gjeldsbelastning ?

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Disponering

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Overføring til investering	0	0	0
Netto avsetjingar til eller bruk av bundne driftsfond	-418	-851	-824
Netto avsetjingar til eller bruk av disposisjonsfond	6 018	1 702	2 231
Dekking av tidlegare års meirforbruk	0	0	0
Sum disponeringar eller dekking av netto driftsresultat	5 600	850	1 408
Ført til inndekking i seinare år	0	0	0

Økonomiplan:

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Overføring til investering	0	0	0	0
Netto avsetjingar til eller bruk av bundne driftsfond	-824	-201	-438	-334
Netto avsetjingar til eller bruk av disposisjonsfond	2 231	2 558	3 058	6 020
Dekking av tidlegare års meirforbruk	0	0	0	0
Sum disponeringar eller dekking av netto driftsresultat	1 408	2 357	2 621	5 686
Ført til inndekking i seinare år	0	0	0	0

Bruk av bundne driftsfond gjeld midlar til dei einskilde sjølvkost-områda, og ikkje nytta øyremerkte tilskot. For Fitjar gjeld bruken i all hovudsak bruk av fond for vatn og avløp. På desse områda har me fondsmidlar i dag, og desse skal brukast på områda over ein periode.

Avsetjing til og bruk av disposisjonsfond vert resultatet av alle andre disponeringar i budsjettet. Denne er budsjettert med om lag 2,2 mill. i 2021, og aukar til 3,0 mill. i 2023. Forventa avsetjing til disposisjonsfondet i 2024 er 6,0 mill.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Einingane sine driftsbudsjett

Helse, sosial og omsorg

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Helse og sosial	26 024	14 242	14 613
Institusjon	23 678	24 421	24 800
Heimebaserte tenester	47 101	23 025	21 045
Habilitering		27 387	27 387
Helsespesialistar		6 050	6 045
NAV		7 230	7 072
Sum Helse, sosial og omsorg	96 803	102 355	100 961

Økonomiplan:

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Helse og sosial	14 613	14 763	14 763	14 763
Institusjon	24 800	24 755	24 755	24 755
Heimebaserte tenester	21 045	20 697	20 692	20 692
Habilitering	27 387	25 190	25 190	25 190
Helsespesialistar	6 045	6 045	6 045	6 045
NAV	7 072	7 062	7 062	7 062
Sum Helse, sosial og omsorg	100 961	98 513	98 508	98 508

Mål for etaten:

Digitalisering

Digitalisering skal bidra til at kommunen tilpassar tenestene meir til innbyggjarane sine behov, med meir effektive og nyskapande tenester. Økonomiske innsparingar vert synleggjort i budsjettet.

- Bruk av omsorgsteknologi skal bidra til å trygge og tilpassa tenester og føre til at innbyggjarar med ulike hjelpebehov kan bu i eigen heim.

Kompetanse og måloppnåing

- Fitjar kommune har kompetente og myndiggjorte medarbeidarar som når måla for tenestene.
- Kompetansomobilisering på tvers av avdelingar og fag for å yta tenester der det trengst for brukarane.

Helse- og omsorg

- Auka innsats på førebygging, eigenmeistring og aktivitet for å motverkar passivitet og einsemd, og slik bidra til at innbyggjarane i kommunen har mindre behov for helse- og omsorgstenester.
- Ny dimensjonering av dei øvste trinna i omsorgstrappa: Omsorgsbustad – døgnbemanna omsorgsbustad – institusjon, dette vil gje reduserte kostnader i helse- og omsorgstenestene.
- Tidleg tverrfagleg innsats vil få fleire i arbeid og færre på trygd, betra levekåra til sårbare familiar, barn og unge og hindre utanforskap.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Helse- og sosialavdelingane.

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Helse og sosial	26 024	14 242	14 613

Økonomiplan:

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Helse og sosial	14 613	14 763	14 763	14 763

Etaten for helse sosial- og omsorgstenester har eit stort og viktig samfunnsansvar for å yte grunnleggjande velferdstenester til innbyggjarane. Ut frå den demografiske utviklinga vil det vera heilt naudsynt at tenesta vert rigga for framtidige behov.

Dei stramme økonomiske rammene reduserer handlingsrommet til etaten, og ein må prioritere tiltak som verkar til god måloppnåing i økonomiperioden, og at ressursbruken kan nå flest mogleg brukarar.

Kommunen vert stadig tilført nye oppgåver, som krev spesialisert kompetanse innanfor einskilde felt, som kommunen sjølv må prioritere og finansiere. I 2020 vart ergoterapeut og psykolog ei lovpålagt tenester. Det er for 2021 lagt inn nye tiltak som ergoterapeut og smittevernlege, det ikkje funne rom for psykolog. Det er og i 2021 lagt inn eit lågt nivå til bruk av vikar og ekstrahjelp i pleie og omsorg. Det vert ikkje teke høgde for vikarutgifter ved større sjukefråvær eller fråvær knytt til karantene grunna Covid19. Dette aukar risikoen for at budsjettet kan bli overskridne dersom det oppstår vesentlege endringar i tenestebehova i løpet av året og om ein får utbrot av Covid19.

I samband med at etaten er i omstilling, samt dei demografiske utfordringane, vart det hausten 2019 bestilt ein gjennomgang av Fitjar kommune sine helse og omsorgstenester frå Ressursenter for omstilling i kommunane (RO). Det resulterte i to rapportar. Del 1. Gjennomgang av status i helse og omsorgstenestene basert på kvantitative data. Del 2. gjennomgang av ressursbruk knytt til ressurskrevjande tenester og tenester til personar med funksjonshemming. Funn frå rapportane er førande for både tiltak og reduksjon i tenestene. Dette gjeld mellom anna bemanningsfaktoren på FBB, som ein i 2020 tok ned frå ein pleiefaktor på 1,1 til 0,85. Det vart ogso dokumentert at ein ligg for lågt i direkte brukartid i heimebaserte tenester, og dette vert eit tiltak i økonomiplanperioden med auka bruk av mobilomsorg og reduksjon i bemanningstettleik.

Det vart i sak 71/2019 "Budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023" i kommunestyret vedtatt at ein skulle ta inn tiltak «digitalisering av nattevakter» med ein reduksjon i kostnadar på kr 1 288 645,- frå 2022. Ut frå den demografiske utviklinga, og at det er berre tre nattevakter som ikkje er knytt opp mot ressurskrevjande brukarar, vil dette tiltaket vera uforsvarleg sett opp mot arbeidsmengd og pasientgrunnlag i heimesjukepleie, døgnbemanna omsorgsbustad og FBB. Tiltaket er foreslått tatt ut av økonomiplanen. For å unngå ei vidare vekst i tenesta, vil ein gje vedtak på tenester med digitale tilsyn på natt, der det kan forsvarast.

Vidare syner rapporten at IPLOS-registreringa syner ei balansert prioritering mellom institusjonsplassar og heimebaserte tenester. Fitjar ligg under gjennomsnittet for innbyggjarar over 80 år med sjukeheimplass. Tenestetildeling ligg høgt på omfattande hjelpebehov, og kan vera indikator på at ein kjem seint inn med tenestene.

Den økonomiske situasjonen vil utfordre pleie og omsorgstenesta for å kunna på ein effektiv måte gje eit samla godt tilbod til brukarane. Det vil vera heilt avgjerande at ein får snudd presset på dei høgste tenestenivåa gjennom m.a. utvikla lågare trinn i omsorgstrappa. Mål og

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

tiltaka i økonomiplanen handlar om at kommunen vil ha auka innsats på førebygging, eigenmeistring og aktivitet for å motverke passivitet og einsemd gjennom folkehelsesatsing, samarbeid med frivillig sektor og utbygging av dei nedste trinna i omsorgstrappa. Dersom ein lykkast her vil dette føre til ei anna dimensjonering av dei øvste og mest kostnadskrevjande trinna i omsorgstrappa.

Teneste 1200 Administrasjon:

Stillinga som helserådgjevar skal delfinansierast med prosjektfinansiering gjennom eksterne midlar. Beløpet for 2021 er på kr 178.347,-. Frå 2021 er denne stillinga auka med 20 % stilling. Auken i stillinga vil verta nytta til oppfølging av fastlegeavtalane, samt leia Fitjar legekantor. Vedkommande har spisskompetanse på smittevern og kan dermed gjennomføre tilsyn innan miljøretta helsevern i samarbeid med lege. Stillinga er viktig for å styrke det langsiktige arbeidet med folkehelse, samt arbeid til planar, høyringar, saksbehandling i samsvar med sentrale føringar med nye krav og oppgåver på helse, sosial og omsorg.

Helserådgjevar vil framleis ha ei viktig rolle når det gjeld få tak i midlar frå eksterne tilskotsordningar. I 2020 har etaten søkt, og fått ca. 3,2 mill. i prosjektmidlar til naudsynte og nyskapande tiltak i drifta. Noko som har ført til at ein har kunne styrke pasientnært førebyggjande arbeid og planarbeid på fleire fagområde. Prosjekta er ikkje budsjettert med verken inntekter eller utgifter pga. at dei er uføreseielege.

Teneste 2334 Miljøretta helsevern:

Smittevern/kommuneoverlege skal stette arbeidet med samfunnsmedisin og miljøretta helsevern. I tillegg kjem det arbeid og oppfølging kring smittevern, beredskap, rutinar og utvikling av Fitjar legesenter, og samarbeid med helsetenestene. Denne tenesta har sidan 2016 vore 4 % stilling, noko ein har erfart i pandemi og planlegging er for lita stilling.

I særavtalen mellom KS og Den Norske Legeforening punkt 13.3 står det; «*Kommunen skal tilstrebe at stillingen som kommuneoverlege utgjør minst 50 % av full stilling.*» Ei slik stillingsstorleik er ikkje relevant for Fitjar.

Me foreslår at stillinga vert auka opp til 20 %.

Aktive tiltak: 16 % stilling som kommuneoverlege/-smittevernlege:

2021	2022	2023	2024
226 340,-	226 340,-	226 340,-	226 340,-

Teneste 2347 Støttekontakt/ 2540 Omsorgsløn

Dette er økonomiske tiltak som er viktig i omstillingsarbeidet vårt, der ein kan nytte støttekontakt og omsorgsløn som både avlastning og kompensasjon for å legge til rette for familiar som treng avlastning og for at tenestemottakaren skal få eit tilbod om aktivitet. Begge tiltaka har som mål om å utsette behov for helsetenester. Difor vert reduksjon i støttekontakt og omsorgsløn lagt inn som eit eittårig tiltak.

Aktive tiltak: Reduksjon i støttekontakt i 2021:

2021	2022	2023	2024
-79 732,-			

Aktive tiltak: Reduksjon i omsorgsløn 2021:

2021	2022	2023	2024
-25 720,-			

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Teneste 2411 Legevakt:

Sunnhordland Interkommunale Legevakt IKS og Interkommunal døgnavdeling (IDA) må sjåast i samanheng.

Selskapet er ikkje blitt dyrare å drifta frå 2020-2021 utover løns-/prisvekst. Kostnadsveksten må sjåast i samanheng med at løns- og prisvekst dei siste åra har vore dekkja av fondsmidlar. Det vart i 2019 varsla om at det ville verta ei auke frå 2020 på kr 270 292,- og ytlegerare i 2021 på kr 263 917,- , for å fullfinansiere drifta. Dette ligg inne i KB.

Teneste 2440 Barnevernsteneste:

Sunnhordland interkommunale barnevern er barnevernstenesta for kommunane Bømlo, Fitjar og Stord. Stord er vertskommune.

Barnevernet skal bidra til at barn og unge får trygge oppvekstkår, og sikra at dei som lever under tilhøve som kan skada helse og utvikling, får naudsynt hjelp og omsorg. Brukarmedverknad, tidleg innsats og tverrfagleg samhandling er særlege fokusområde.

Barnevernstenesta har som målsetting at fleire barn skal få hjelp i eigen familie og at ein i mindre grad skal plassera barn akutt. Dette samstundes som ein berre unntaksvis skal nytta tiltak som medfører flytting av barn over 12 år ut av eigen heim.

Tenesta førebur seg saman med samarbeidskommunane på dei varsla endringane i barnevernsreforma og utarbeidar i desse dagar ein plan for eit prosjekt med førebels tittel: Til fosterbarnets beste - saman om å styrka fosterheim og biologisk heim.

Sunnhordland interkommunale barnevernsteneste har dei siste åra utvida og styrka tilbodet om metodisk rettleiing til familiar for å støtta og utvikla føresette sin omsorgskapasitet.

Driftsbudsjett for 2020 bygde på same aktivitetsnivå som i 2019, noko ein og har vidareført i 2021. Barnevernvakta var på plass 01.09.2019 og ordninga vart vidareført i budsjett for 2020 og er no vidareført for 2021.

I tillegg til driftsbudsjettet dekker samarbeidskommunane utgifter til tiltak for barn heimehøyrande i sin kommune. Tiltaksbudsjett for 2021, for kvar kommune, byggjer på kjende vedtak per september 2020. Eventuelle nye tiltak bør dekkast innanfor tildelt budsjetttramme.

Teneste 2510 Barnevernstiltak i heimen:

Dette tiltaket vart oppjustert i revidert budsjett 2020 til 1 044 000 jfr. Prognose for 2021 syner ein reduksjon på 44 000 kr. Dette er innarbeida i KB.

Teneste 2520 Barnevernstiltak utanfor heimen:

Dette tiltaket vart oppjustert til kr 2 831 000,- i revidert budsjett 2020. Jfr. prognose for 2021 syner det ein vekst på ytterlegare kr 169 000,-. Dette er innarbeida i KB.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Pleie og omsorgstenestene

Det vil vera heilt avgjerande at ein får snudd presset på institusjons tenestene gjennom å m.a. utvikla lågare trinn i omsorgstrappa. Like viktig er det med forventningsavklaringar i høve til kva kommunen skal bidra med, og kva brukarane sjølve må planlegge for i sin alderdom, til dømes bustad.

Me står ovanfor aukande utfordringar innanfor tenester til både psykiatri, rus og demens, knytt til auka brukarbehov og overføring av oppgåver frå spesialisthelsetenesta til kommunane.

“Plan for digitalisering for Fitjar kommune” er utarbeida. Utarbeiding av plan for å ta i bruk omsorgsteknologi som ein del av tenestetilbodet er utsett grunna pandemi og at anna arbeid har vore naudsynt å prioritere. Ein forventar at planen vert ferdig rett over nyttår. Bruk av omsorgsteknologi vil endra arbeidsmetodane i tenestene, og vil ha høg prioritet i 2021 og vidare i økonomiplanen for å kunne gje gode, trygge og tilpassa tenester til innbyggjarane.

Det vart i 2020 lagt opp til at ein skulle bruka 23 institusjonsplassar, og at det då skulle stå ledig fire rom. Det er gjennomført. Ein har i løpet av 2020 prioritert plassane slikt; 11 plassar på demens, 10 plassar på somatisk og 2 plassar på korttidsopphald. I tillegg har ein den halve observasjonsenga på IDA, (Interkommunal døgnavdeling), som ein nyttar i større grad. Ein har det siste året hatt periodar med særstort press på institusjonstenestene, som har ført til at ein har betalt for «overliggjardøgn» for somatiske pasientar i Helse-Fonna.

Aktive eittårige tiltak i pleie, omsorg og habilitering:

Den økonomiske situasjonen og prioriteringar i økonomiperioden, medfører at ein har sett inn eittårige tiltak for å kome i balanse i etaten. For pleie og omsorg gjeld tiltak om reduksjon i kurs og reduksjon i «overliggjardøgn» i Helse-Fonna for somatiske pasientar.

Aktive tiltak: Reduksjon i «overliggjardøgn»:

2021	2022	2023	2024
-45 000,-			

Aktive tiltak: Reduksjon i kursutgifter i pleie og omsorg:

2021	2022	2023	2024
-14 000,-			

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Institusjonstenester

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Institusjon	23 678	24 421	24 800

Økonomiplan:

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Institusjon	24 800	24 755	24 755	24 755

I slutten av 2019 flytta demensavdelinga inn i nybygg på FBB. Ein har fått ei fin og moderne avdeling som gjev større rørslemoglegheit innandørs for pasientane, men det ikkje mogleg at pasientane går ut utan personale.

I ombygginga vart det investert i eit heilskapleg moderne velferdsteknologisk plattform, og eit pasientvarslingsystem med tilsette og bebuarar posisjonering. Posisjoneringa gir både passiv og aktiv varslings ved ulike hendingar. Ein observerer at pasientvarslingsystemet og posisjonering har ført til at ein har mindre tilsyn på pasientane på natt, noko som har ført til at dei har fått betre kvalitet på søvn og at det er mindre uro på natt.

Teneste 2530 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon

Det vart i 2020 lagt inn ein bemanningsfaktor på 0,85 - ein gjennomsnitt sjukeheim i landet har 0,80 jf. RO sine berekningar. Tenesta ligg som i fjor på eit lågt nivå når det gjeld ressursar til ekstrahjelp ved sjukefråvær. Vidare kan det vera utfordrande når det kjem pasientar med omfattande sjukdomsbilete frå sjukehus.

Vi reduserer med med 0,25 % årsverk på demensavdelinga frå 01.04.21.

Aktive tiltak: Reduksjon 0,25 årsverk:

2021	2022	2023	2024
-98 380,-	-131 174,-	-131 174,-	-131 174,-

Teneste 2532 Institusjonskjøken:

Institusjonskjøkenet leverer mat til FBB, Havnahuset og heimebuande. Maten er både fint tilbereda og smakfull og er ein viktig nøkkel i god eldreomsorg og ernæring for pasientar/og brukarar i Fitjar kommune.

Det vert frå 01.03.21 lagt inn reduksjon i ei vakt kvar søndag med verknad frå 01.03.21. Dette vil for dei tilsette medføre at ein går frå 3. kvar helg til 5. kvar helg og kjem inn under 37,5 t. veke mot 35,5 t. Tiltaket vil føre til ei organisering av arbeidsoppgåver i vekedagar som tidlegare vart gjennomført på helg.

Aktive tiltak: Reduksjon av ei vakt kvar søndag:

2021	2022	2023	2024
-77 460,-	-92 952,-	-92 952,-	-92 952,-

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Heimebaserte tenester

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Heimebaserte tenester	47 101	23 025	21 045

Økonomiplan:

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Heimebaserte tenester	21 045	20 697	20 692	20 692

Det overordna målet for tenesta er at ein legg til rette for at innbyggjarane skal få bu heime så lenge det er fagleg forsvarleg.

Heimetenesta er den tenesta som har dei største variasjonane både i alderssamansetting og behov. I 2020 ytte heimebaserte tenester ulike hjelpetiltak til omlag 60 brukarar, som er fordelt på heimehjelp/praktisk bistand, mat levert frå kjøkenet v/FBB og tryggleiksalarmar. I periodar yter ein tenester til pasientar med alvorleg sjukdom, som treng høg sjukepleiefagleg kompetanse.

Teneste 2341 Dagsenter for demente :

Dette vart ei lovpålagt teneste i 2020. I omorganiseringa vart dagtilbodet for demente overført til tenesta for heimesjukepleie. Ein har ei auke i demente heimebuande brukarar i kommunen. For å avlaste pårørande og for å utsetja behov for institusjonsplassar, er dette eit viktig tilbod og tiltak i ein tidleg i sjukdomsfasen. Som ein del av målsettinga om å styrke lågare trinn i omsorgstrappa auka ein frå hausten 2019 dagtilbodet frå tre til fem plassar.

På grunn av prioriteringar og ressursar vert det redusert med 0,25 årsverk, frå 2,11 årsverk til 1,86 årsverk frå 01.04.21. Dette vil krevje ei anna organisering, og at opningstida for tilbodet vert redusert med om lag ein halv time dagleg. Talet på brukarar vert oppretthalde.

Aktivt tiltak: Reduksjon 0,25 årsverk:

2021	2022	2023	2024
-98 380,-	-131 174,-	-131 174,-	-131 174,-

Teneste 2540 Pleie og omsorg i heimen:

Ein har i økonomiperioden lagt inn ein reduksjon med eit årsverk frå 2021 og ytterlegare 0,5 årsverk i 2022. Tiltaket er knytt til vurderingar av direkte brukartid i tenesta jfr. RO-rapport. Den direkte brukartida er i dag om lag 50 % og må aukast, for å få meir kapasitet ut frå kvart årsverk.

For å få ei betre planlegging gjennom året med både ferieavvikling, og turnusar kring hellegdagar, vert det frå september 2021 sett fram årsturnuss, med ei forventa innsparing. Når ein samla sett ser på bemanningsreduksjonen vil det vera sårbar for tenesta ved sjukdom, permisjonar eller anna fråvær.

Aktiv tiltak: Digitalisering mobil pleie/direkte brukartid:

2021	2022	2023	2024
-498 000,-	-724 494,-	-724 494,-	-724 494,-

Aktive tiltak: Reduksjon i bemanning v/innføring av årsturnus:

2021	2022	2023	2024
-45 011,-	-128 602,-	-128 602,-	-128 602,-

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Habiliteringstenesta

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Habilitering		27 387	27 387

Økonomiplan:

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Habilitering	27 387	25 190	25 190	25 190

Tenesta omfattar ressurskrevjande brukarar og habiliteringstenesta for psykisk utviklingshemma, Bakken dagsenter og VTA arbeidsplassar på Podlen Verkstad AS.

Tenester til ressurskrevjande brukarar er den største økonomiske utfordringa Fitjar kommune har. Kommunen har også i 2021 brukarar som kjem inn under refusjonsordninga med særskilt ressurskrevjande tenester, ut frå erfaringar og som prognosen viser, utgjør dette ein brutto kostnad på ca. 43,6 mill. Etter anslått refusjon kostar denne tenesta kommunen netto omlag 24,5 mill., og då er eigenandel og rammetilskot trekt frå. Brukarane er fordelt på habiliteringstenesta og noko på FBB. I statsbudsjettet er innslagspunktet for toppfinansieringsordninga auka med kr 46 000,-pr-. brukar utover prisjusteringa, noko som utgjør kr 380 000,- til saman for 2021. I dette kostnadsbiletet er ikkje brukarar som fell utanom statleg toppfinansieringsordning tatt med, det gjeld personar over 67 år. Fitjar har ressurskrevjande brukarar i denne aldersgruppa

Me har ein vekst i tenesta på brukarnivå, noko som er presentert i revidert budsjett 2020. Denne auken held fram og er lagt inn i KB.

Ein vil i budsjettperioden ha vesentleg endra brukarbehov, som også vil ha bemanningsmessige konsekvensar. Nettoeffekten økonomisk av denne reduksjonen er slik og ligg inne i KB:

Aktive tiltak: Endring i ressurskrevjande brukarbehov:

2021	2022	2023	2024
-1 299 070,-	-3 120 911,-	-3 120 911,-	-3 120 911,-

Det vart i 2019 lagt eit uttalt mål om at det ikkje skal vera vekst i tenesta, og at endra behov må dekkast med omfordeling eller sambruk av bemanningsressursar. Dette krev individuelle vurderingar og målretta vedtaksstyring. Viktige faktorar som ein må ta høgde for er at dette er ei brukargruppe som er avhengig av kontinuitet, stabilitet og føreseielege rammer. Å drive "Målretta miljøarbeid", med endringsfokusert tilnærming i høve åtferd, krev stabile rammer.

Ein føresetnad for å kunna nå dette målet om at det ikkje skal vera vekst i tenesta er å få på plass eit godt aktivitetstilbod, slik at ein kan få fram gode tiltak som famnar om fleire personar, og at ein då unngår for mange eine tiltak som krev høg bemanningsfaktor. I dag er aktivitetstilbodet knytt til Bakken (tidlegare avlastningsheim) og ein har utfordringar å nytte denne bustaden fullt ut med omsyn til brukarbehov. Me vil i løpet av 2020 sette ned ei arbeidsgruppe som kan sjå på aktivitetstilbod som kan famne om fleire brukargrupper for å få ei effektiv drift. Dette gjeld ikkje VTA plassar.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Teneste 2540 Pleie og omsorg i heimen:

For å få ei betre planlegging gjennom året med både ferieavvikling, og turnusar kring helligdagar, vert det frå september 2021 innført årsturnuss, med ei forventta innsparing.

Frå 2022 vert det lagt inn ein reduksjon på 0,5 årsverk. Tiltaket er knytt til vurderingar av direkte brukartid i tenesta jf. RO-rapport.

Når ein samla sett ser på bemanningsreduksjonen vil det vera sårbart for tenesta ved sjukdom, permisjonar eller anna fråvær.

Aktive tiltak: Reduksjon i bemanning v/innføring av årsturnus:

2021	2022	2023	2024
-32 151,-	-102 882,-	-102 882,-	-102 882,-

Aktiv tiltak: Digitalisering mobil pleie/direkte brukartid

2021	2022	2023	2024
	-308 646,-	-308 646,-	-308 646,-

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Helsespesialistene

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Helsespesialistar		6 050	6 045

Økonomiplan:

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Helsespesialistar	6 045	6 045	6 045	6 045

Teneste 2416 Legeteneste:

Legetenesta vert vidareført med same nivå som 2020, ein har som nemnt under miljøretta helsevern lagt inn tiltak om å auke kommuneoverlege/smittevern opp til 20 %.

Teneste 2417 Fysioterapeut

Tenesta vert vidareført med ei kommunal fastløna stilling, og 2,2 kommunale driftstilskot fordelt på tre fysioterapeutar. I 2020 vart det lovpålagt at kommunen skal yte ergoterapitenester. Ergoterapeut er ein viktig ressurs i det førebyggjande arbeidet og dimensjonering av tenestene. Stillinga er med å søkje om hjelpemidlar og legg til rette i heimen som og er ein del av teknologiske innretningar. Dette er viktig arbeid i for at innbyggjarar kan bu lenger i eigen heim.

Me foreslår til at det vet lagt inn eit nytt tiltak med 0,5 årsverk til ergoterapeut frå 2021.

Aktive tiltak: Ny 0,50 årsverk ergoterapeut:

2021	2022	2023	2024
321 505,-	321 505,-	-321 505,-	321 505,-

Psykiatritenesta 2545

Ein ser at det er ei vesentleg vekt i nye brukarar og behov på individnivå. Det vart frå 2019 nytt krav til kommunane om at ein er betalingsplikt for overliggjardøgn i spesialisthelsetenesta innan rus/ psykiatri, noko som utfordrar lokal behandlingsskapitet- og kompetanse.

Spesialisthelsetenesta utgreier og gjev diagnose, medan kommunane i langt større grad enn før skal følgje opp og gje tilbod om behandling/oppfølging. Ein ser at det er eit aukande behov at tiltak for brukargrupper med samansette behov aukar. Ein har i 2020 søkt og fått statlege midlar, slik at ein no har kunne auke med 20 % stilling og har to heile stillingar tre år fram i tid.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Nav

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
NAV		7 230	7 072

Økonomiplan:

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
NAV	7 072	7 062	7 062	7 062

Teneste 2420 Sosial rådgjeving og rettleiing:

Denne posten må sjåast i samanheng med 2760/kvalifiseringsprogrammet og 2810 økonomisk sosialhjelp. Målet er å hindre at nokon lever under fattigdomsgrensa ved å styrke brukarar si tilknytning til arbeid eller utdanning slik at dei kan forsørge seg sjølv.

Ein har lagt til rette tiltak med eit større fokus på individretta tiltak og ressursinnsats, med meir individuell oppfølging både mot økonomisk rettleiing og aktivitetsplikt. Eit av fleire tiltak er redusert opningstid på NAV, for å få meir tid til planlagde brukarmøte.

NAV har siste åra hatt ei ungdomssatsing (jobbstrategien), og prosjektstillingane går inn som ein del av den målretta satsinga på unge. Ein ser at det er utfordrande å finna gode arbeidstilbod, her må kommunen bidra meir med arbeidsutprøving, slik at ein kan få fleire unge i aktivitet.

«Laget» er eit tiltak for å få unge under 30 år i aktivitet. Kommunen har erfarte at tiltaket har gjeve positiv effekt. Det å ha ein aktivitet å gå til, gjev meining med å stå opp og såleis få ein normal døgnrytme. Aktivitetane ein har gjennomført gjev meistring, dei som deltek i teamet støttar og rettleiar kvarandre, som igjen skapar positive sosiale relasjonar. Det å ha viktige arbeidsoppgåver for deltakarane som dei både meistra, samtidig som dei får utføra samfunnsnyttige oppgåver. Samla sett ser ein tiltaket som førebyggjande i både i forhold til barnefattigdom, psykisk sjukdom og rus. Dette igjen kan redusere faren for utanforskap. Tiltaket har synt å vera effektivt, ein har fått fleire personar i arbeid. Dette er eit av tiltaka som har ført til at kommunen har klart å stabilisere budsjettet til sosialhjelp.

Tiltaket med "Laget" vert i dag finansiert med tilskotsmidlar for samansette tenester, noko som medfører at tiltaket er avhengig av vidare prosjektfinansiering. Det er behov for å stabilisere tilboda med faste stillingar, noko ein ikkje har funne rom til i budsjett for 2021.

Ein fekk i 2020 vidareført tilskotet, NAV i vidaregåande skule. Målet med stillinga er å få unge til å fullføra skuleløpet, bidra til at fleire får eit tilpassa og koordinert tilbod for å fullføre utdanninga, eventuelt avklara mot NAV tiltak på eit tidleg tidspunkt. Dette tiltaket får ein ikkje vidareført etter april 2021.

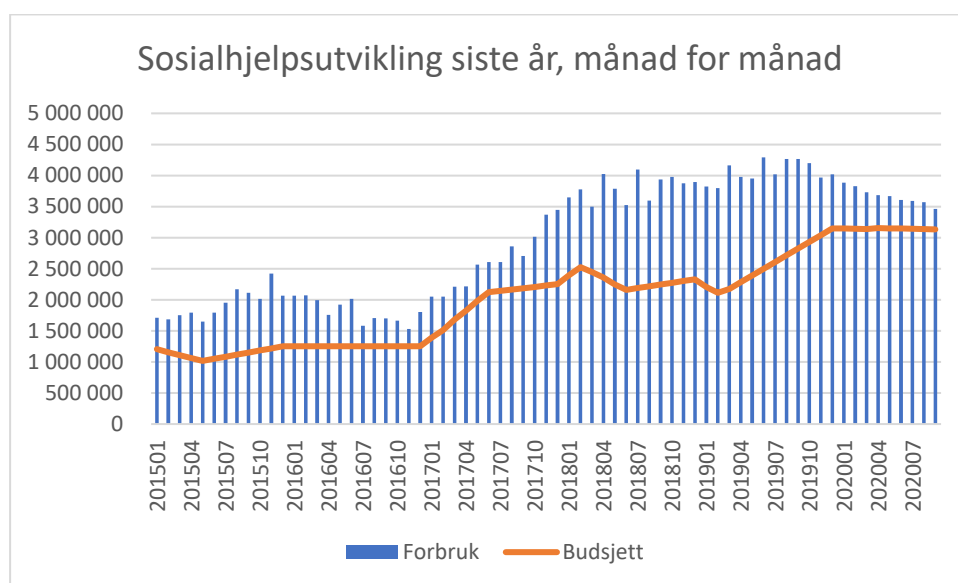
Ein har sidan 2019 nytta «DigiSos», dette er eit digitalt verktøy som tek imot søknadar om sosialhjelp elektronisk. I løysinga ligg det eit digitalt arkiv og SvarUt/SvarInn. For kvar søknad brukar ein no om lag 10 min. mindre tid. Dette har frigitt tid til rettleiing betre oppfølging, noko som ogso kan sjåast i samanheng med sosialutbetalinga for 2020 så langt.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Teneste 2810 Økonomisk sosialhjelp:

Sosialhjelp skal vera ei subsidiær yting. Dette inneber at den einskilde må nytte alle andre mogelegheiter før ein har rett på stønad. Stønaden skal vera mellombels, og bør ta sikte på å gjera vedkomande sjølvhjelpen snarast mogleg.

Det har frå 2016 og fram til 2019 vore ei vesentleg auke i forbruk av økonomisk sosialhjelp. Ein har i 2018 og 2019 sett inn fleire tiltak, og i 2019 observerte ein at tiltak som var sett i verk var med å stabilisere dei sosiale utbetalingane. Det vart for 2020 lagt inn ei økonomisk ramme for sosialutbetaling med ein driftsreduksjon på om lag kr 750 000, i høve til 2019. Fram til oktober 2020 har ein vore innanfor denne ramma. Dette syner at ein har funne eit samla tiltaksapparat som gjev resultat. I budsjett for 2021 har ein lagt inn økonomisk sosialhjelp noko under opphavleg budsjett 2020. Det kan vera ein fare for at budsjettet kan verta overskride då det er usikkerheit om kva Covid 19 kan gjere for arbeidsmarknaden. I 2019 klarte tenesta å stabilisere veksten i utbetaling av sosialhjelp sett i forhold til 2018, og at ein så langt i 2020 er innanfor budsjettetert forbruk.

I 2018 fatta NAV kontoret 1009 vedtak om økonomisk sosialhjelp. Dette var ei auke frå 915 i 2017. Det var i 2018 registrert 116 brukarar som fekk sosialhjelp, noko som var ei auke på 11 personar frå førre år. Frå 01.10.19 har ein registrert 89 aktive brukarar og ein har mottatt 687 søknadar, her av er det 16 brukarar som går på rein sosialhjelp. Frå 01.10.20 har ein registrert 93 aktive brukarar og ein har mottatt 494 søknadar, av disse er det 10 brukarar som går på rein sosialhjelp. Ein har i 2020 sett at det er reduksjon i vedtak og antal som går på rein sosialhjelp. Dette syner at tiltak i omstillingsområdet har verknad for enkeltindividet og tenesta.

Dette handlar i stor grad om at ein har klart å snu ein prosess med å vera tett på enkelt brukarane, der ein har nytta både digitale og miljøterapeutiske tiltak som gjev resultat. Ein ser at måten ein no har arbeida på og at dei tiltaka ein har sett i verk gjer at ein no trur at ein kan redusere sosialutbetalinga.

Aktive tiltak: Reduksjon i sosialutbetalingar:

2021	2022	2023	2024
-100 000,-	-100 000,-	-100 000,-	-100 000,-

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Teneste 2430 Tilbod til personar med rusproblem:

Gjennom opptrappingsplanen for rusfeltet, har ein søkt om stillingar over fleire år og fått midlar. Stillingane går inn i den tverrfaglege oppfølginga av tilbod til personar med rusproblem, samt at dei og jobbar med førebygging opp mot unge i NAV.

Innbyggjarar med alvorlege rusproblem er ei krevjande gruppe som genererer mykje arbeid hjå NAV. Mangel på permanente bustader for dei som manglar buevne, som er i aktiv rusing, fører til eit kontinuerleg press tenesta. Ein observerer at det er fleire i denne brukargruppa som har ei svekka helse og treng tettare og omfattande helseoppfølging i andre butilhøve enn kva ein i dag har. For brukargruppa har det vore positivt at kommunen starta med LAR-utdeling til fast tid på dagen ved Fitjarsjøen 38, og at noko av helseoppfølging kan gjennomførast der.

Teneste 2422 Flyktingteneste:

Tenesta vert vidareført med 0,6 stilling lagt til NAV kontoret. Ein ser det særst viktig at ein følg flyktingane tett opp og rettleiar dei inn mot arbeidslivet og/- eller utdanning. Dette er ei prioritert brukargruppe i NAV som treng tett oppfølging til arbeid og aktivitet. Det er pr i d.d. i denne gruppa der er høgast utbetaling av sosialhjelp.

Teneste 2750 Introduksjonsordninga:

Frå 2021 går denne ordninga ut

Teneste 2760 Kvalifiseringsprogrammet:

Denne posten må sjåast i samanheng med 2810 økonomisk sosialhjelp og 2420 sosial rådgjeving. Krav til aktivitet er heilt sentralt, frå januar 2017 vart det lovfesta at kommunen skal stille krav til at sosialhjelpsmottakarar under 30 år skal delta i aktivitet (aktivitetsplikt), med mindre tungtvegande grunnar talar mot dette. Det er for 2021 lagt inn 1,5 tiltak på denne ordninga. Ein har overført kr 50 000,- som motivasjonspengar for dei som deltek i arbeidstrening i «Laget».

Aktive tiltak: Reduksjon i kvalifiseringsprogrammet:

2021	2022	2023	2024
-100 000,-	-100 000,-	-100 000,-	-100 000,-

Aktive tiltak: Motivasjonsløn for «Laget»:

2021	2022	2023	2024
50 000,-	50 000,-	50 000,-	50 000,-

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Oppvekst og kultur

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Skule og oppvekstadministrasjon	23 940	28 176	28 091
Rimbareid skule	36 108	34 265	35 927
Øvrebygda skule	6 087	5 926	5 595
Selevik skule	4 203	4 443	4 343
Fitjarstølane barnehage	5 464	5 475	5 307
Kultur	2 603	2 713	2 229
Sum Oppvekst og kultur	78 404	80 997	81 492

Økonomiplan:

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Skule og oppvekstadministrasjon	28 091	28 272	28 265	28 246
Rimbareid skule	35 927	35 637	34 085	33 785
Øvrebygda skule	5 595	5 125	5 125	5 125
Selevik skule	4 343	4 322	4 322	4 322
Fitjarstølane barnehage	5 307	5 307	5 307	5 307
Kultur	2 229	2 779	2 779	2 779
Sum Oppvekst og kultur	81 492	81 443	79 883	79 564

Målsetjingar for etaten

Digitalisering

- Digitalisering skal bidra til at kommunen tilpassar tenestene meir til innbyggjarane sine behov, med meir effektive og nyskapande tenester. Økonomiske innsparingar vert synleggjort i budsjettet.
- Alle elevane på 2. - 7. trinn har sin eigen chromebook.
- Digitalisering i skulen vil gje elevane grunnleggjande dugleik i digitale ferdigheitar og gje tilsette i skulen fleire verktøy for tilpassa opplæring. Digitaliseringa vil gje ein effektiviseringsvinst i høve kommunikasjon og samhandling.

Kompetanse og måloppnåing

- Fitjar kommune har kompetente og engasjerte medarbeidarar som når måla for tenestene.
- Kompetansomobilisering på tvers av avdelingar og fag for å yta tenester der det trengst for brukarane.

Skule og oppvekst

- Med ei betre tilpassa opplæring, ei tydeleg konkretisering av innhaldet i st. melding 6 og lovpålagt intensiv opplæring på 1. – 4. trinn er målet å redusera behovet for spesialundervisning til 7 % i planperioden.
- Planleggja og byrja på ei realisering av eit kompetanseløft for spesialpedagogikk og inkluderande praksis.
- Auka læringsutbytte. Under 10 % av elevane på det lågaste nivået, over 25 % av elevane på det høgste nivået målt på nasjonale prøvar på 5. trinn.
- Heva verdiane for trivsel, motivasjon, meistring og medverknad i elevundersøkinga til eit snitt som ligg minimum på nasjonalt nivå. Dette som ein faktor for å betra læringsutbytte.
- "Fitjar for alle". Sikra sosial utjamning for barn og unge.
- Førebu bygging av ny kommunal barnehage.

Førebyggjande helse

- Gje tett og tverrfagleg oppfølging av gravide med særskilte behov.
- Styrkje og utvikle tverrfagleg samarbeid med barnehage og skule, både på system- og individnivå.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Kultur

- Vidareutvikla samarbeidet mellom frivillige lag- og organisasjonar og kommunale tenester for å utvikla- og etablera nye aktivitetar for både ungdom og eldre som gjev meistring, opplevingar og sosiale fellesskap.

Oppvekst

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Skule og oppvekstadministrasjon	23 940	28 176	28 091

Økonomiplan:

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Skule og oppvekstadministrasjon	28 091	28 272	28 265	28 246

Budsjettet for etaten oppvekst- og kultur ber preg av svært stramme økonomiske rammer. Eit stramt budsjett fører til kutt i tilbud til brukarar, reduksjon av stillingar og reduksjon av driftspostar. Sjølv om det er ein reduksjon i budsjettet har skulane også blitt tilført 2 årsverk grunna auke i spesialundervisning. Akutte einskildsaker

Reduksjonane i budsjettet for oppvekst skuldast i hovudsak endringar i dei økonomiske rammefaktorane for kommunen. Sterk auke i kostnader til dei private barnehagane grunna årsverknad av pedagognorma innført 01.08.18 og kortsiktig finansiering av varige driftstiltak i økonomiplanen. Kommunen er framleis i ein omstillingsfase og den vil halda fram gjennom heile planperioden

Det stramme budsjettet viser att i form av tiltak (nedtrekk) på ulike områder. Stillinga som skulefagleg rådgjevar skal delfinansierast gjennom ei prosjektfinansiering gjennom eksterne midlar. Beløpet er på kr 174 500,-. Dette er i tråd med kommunestyret sitt vedtak om reduksjon av administrasjonen i rådhuset.

SLT koordinator i 20 % stilling ligg under oppvekst frå 01.08.20. Det er ikkje blitt tilført ressursar til denne stillinga. Me er no i ein utprøvsperiode der ein etter eit år vil evaluera ulike tiltak som har blitt gjennomført.

Målsetjingane for planperioden ber preg av målretta endringar som vil endra strukturar og føra til meir effektive måtar å utøva tenestene på. Noko som på sikt vil kunna gje økonomisk mindreforbruk og vonleg auka kvalitet i tenesteutøvinga.

Alle einingar er i eit endringsmodus der ein heile tida søker etter dei beste løysingane for:

- Bruk av digitale løysingar. Få fram ein synleg vinst i form av reduserte kostnader.
- Styrkja og utvikla betre tverrfagleg samarbeid mellom førebyggjande helse, barnehagar og skular.
- Å tilføra ny kompetanse gjennom vidareutdanning og etterutdanning.
- Tidleg innsats og intensiv opplæring for innlæring av grunnleggjande ferdigheiter.
- Innlæring av sosial kompetanse som hindrar mobbing og andre krenkelsar.
- Å sikra sosial utjamning for barn og unge.

Dette vil i neste omgang føra til auka trivsel, betre motivasjon, betre læringsutbytte og meir medverknad.

Fokuset på kompetanseheving for tilsette i skule, kulturskule og barnehage held fram. Gjennom nye tilskotsordningar vert det oppretta tettare band mellom regionen og statlege overføringar. Kommunane i FOS (Forum for oppvekst i Sunnhordland) har inngått eit samarbeid med NLA (norsk lærarakademi) for å sikra kvalitet og oppfølging.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Kompetanse for kvalitet vert vidareført lokalt for grunnskulen og kulturskulen i om lag same omfang som tidlegare. For barnehagane er det ei eiga stipendordning der barnehagepedagogar og styrarar kan søkja om vidareutdanning. Fitjarstølane er med i eit utviklingsprogram om kommunikasjon og språk med digitale verktøy.

Førebyggjande helse har gjennom ulike tilskotsordningar fått midlar til å styrka jordmortenesta, utvikla helsestasjon og skulehelsetenesta.

Det er ei målsetjing at læringsutbytte for elevane innanfor fleire av fagfelta i skulesektoren skal bli høgare. Denne perioden er hovudfokus retta inn mot tidleg innsats, intensiv opplæring og inkluderande praksis.

Fokus på tidleg innsats for 1. – 4. trinn i skulen held fram. Det ligg inne ekstra lærartimar som skal styrke dette arbeidet slik som før. 19 timar ved Rimbareid skule. 9 timar ved Øvrebygda skule og 6 timar ved Selevik skule. Ny lov tredje i kraft frå 01.08.18 der skulen har ei plikt til å gje intensiv opplæring for elevar på 1. – 4. trinn som står i fare for å bli hengande etter i lesing, skriving eller rekning.

Gjennom 2 opptak har ein starta opp piloteringar av chromebook i fleire elevgruppe ved kvar av skulane. Målet er å få erfaring med pedagogisk IKT arbeid og førebu ei digitalisering i heile skulen. Dessverre har prosessen stoppa opp hausten 2020 grunna problem med levering av chromebook maskinar. Maskinane kjem først i januar 2021. Ei slik digitalisering vil endra lærarrolla og gi fleire moglegheiter for tilpassa opplæring.

Med ei betre tilpassa opplæring, ei tydeleg konkretisering av innhaldet i st. melding 6 og lovpålagt intensiv opplæring på 1. – 4. trinn er målet å redusera behovet for spesialundervisning til 7 % i planperioden.

Fitjar kommune er ein BTI (Betre tverrfagleg innsats) kommune. Dvs. at alle barn og unge som har utfordringar i livsløpet sitt vil få tilbod om tidleg hjelp av dei ulike hjelpeinstansane i kommunen. Alle tilsette skal arbeida etter prinsippa som ligg inne i handlingsrettleiaren. I planperioden vil oppvekstsektoren, Nav og helse gå saman om eit større eksternt finansiert prosjekt med målet «Tidleg tverrfagleg innsats vil få fleire i arbeid og færre på trygd, og betra levekåra til sårbare familiar, barn og unge.»

Førebyggjande helse vert ein aktiv bidragsytar i dette arbeidet gjennom tett kontakt med einskildpersonar og familiar.

Hausten 2020 tok grunnskulane i bruk ny overordna del og nye fagplanar for 1. - 9. trinnet. Skulane arbeider no aktivt med implementering og frå hausten 2021 vert også 10. trinnet omfatta av denne endringa. Det er ikkje sett av midlar til nye læremiddel.

Det ligg ute ressursar til skulane som samla sett dekkjer kravet til lærarnorma.

Frå 01.08.2021 vert det innført ei utviding av inntektsgradert foreldrebetaling. Den skal også gjelda for barn på 3.-4. trinn som går på SFO. Foreldrebetaling for eit heilheitstilbod skal maksimalt utgjera 6 % av den samla person- og kapitalinntekta til hushaldet.

Frå 01.03.2021 vert SFO på Øvrebygda skule og Selevik skule foreslått lagt ned.

Det samla budsjettet byggjer på om lag dei same postane og utgiftsbeløpa som tidlegare år med ein del unntak. Sjå tiltaksliste under dei ulike einingane.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Det samla elevtalet i skulane er no 427. (346 Rimbareid, 56 Øvrebygda og 25 Selevik) Dette er 23 færre enn sist skuleår. Samanlikna med 2018 (463 elevar) gir dette ein inntektsreduksjon på om lag 4 millionar i rammeoverføringar. I åra som kjem vil det samla elevtalet ved skulane gå noko ned.

Barnehage:

Barn fødde t.o.m. november har rett til barnehageplass hausten året etterpå.

Nasjonal ordning for reduksjon i foreldrebetalinga held fram. Hushaldninga skal ikkje betala meir enn 6 % av inntekta til barnehageplass.

Både 2, 3, 4 og 5 åringane har rett til gratis kjernetid i barnehagen dersom foreldra samla har ei inntekt som ligg under ei nasjonal grense. Desse ordningane vert vidareført i 2021. Kostnadane for denne ordninga vert redusert frå om lag kr 500.000,- i 2020 til om lag kr 430.000,- i 2021.

Kostnadane til dei private barnehagane aukar frå 18,0 mill. i 2020 til 19,5 mill. i 2021. Auken skuldast i hovudsak årsverknad av bemanningsnorma som vart innført 01.08.18. (Talet på barn i barnehagar i Stord kommune er redusert frå 2 til 1).

Ut frå fødselstala som no ligg føre vil det vera om lag same/litt lågare etterspurnad etter barnehageplassar dei komande åra. Dette skuldast eit serdeles lågt fødselstal for 2018. Det er ekstra gledeleg at det blir fødde 36 barn i 2020.

Framskrivning av barnetalprognose ligg føre i den nye barnehageplanen for 2020 – 2030 vedteken i juni 2020.

Utgifter til barn som går i private barnehagar i Stord kommune vil bli på kr 125.000,- ut frå dei opplysningane ein har no. (Gjeld 1 barn) Utgiftene i 2020 var på 337 000,- (2 barn).

Satsar for tilskot til ikkje-kommunale barnehagar vert:

221.015,- for små barn med full plass

105.720,- for store barn med full plass

Satsar for kapitaltilskot føl nasjonale satsar

Dei nasjonale satsane for foreldrebetalinga i barnehagane for 2021 vert auka frå 3.135,- til 3.230,- frå 01.01.21.

Grunnskule:

Forventa refusjonar frå andre kommunar (2,8 mill.) er innarbeida i KB. Dette er ein auke på om lag 0,9 mill. samanlikna med budsjettet for 2020.

Aktive tiltak

Nedtrekk kurs/etterutdanning

2021	2022	2023	2024
-55 000			

Admin. grunnskule:

Drift som tidlegare år.

PPT grunnskule og barnehage:

Her har ein i KB lagt inn prisauken som samsvarar med den nye avtalen om felles PPT teneste med Tysnes og Stord.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Logopedteneste:

I konsekvensjustert budsjett (KB) er det lagt inn ein reduksjon i logopedutgiftene på kr 25 000,- slik at dei samla kostnadane no er kr 50 000,-.

Skuleskyss og transport:

Skyss innførte nye takstsoner med verknad frå 01.08.18. Det er no ei takstzone for heile øya. Tidlegare måtte enkelte elevar reisa mellom tre og fire takstsonar. Kostnadane til skuleskyss og transport vert om lag dei same i 2021. I budsjettet ligg det inne eit framlegg om å overføra 7. trinnet ved Øvrebogda skule til Rimbareid skule gjennom heile planperioden. Dette vil føra til auka transportkostnadar

Aktive tiltak

Auka kostnadar til skuleskyss grunna overføring av 7. trinnet

2021	2022	2023	2024
13 600	57 600	81 000	61 600

Vaksenopplæring

Denne tenesta vart lagt ned frå 01.09.2019. Fitjar kommune kjøper no desse tenestene av Stord kommune. Tenestene kostar om lag kr 530.000,- i 2021. Dette er 270.000,- lågare ann i 2020. Om lag kr 261.000 vert finansiert gjennom grunntilskot og per capita tilskot frå staten og kr 200.000,- er henta frå fondsmidlar. Grunntilskotet vert i 2021 redusert frå 580.000,- til 194.000,-. Årsaka er m.a. restriksjonar i høve familiegjengeforeining grunna Koronasituasjonen.

Kulturskulen:

Det er høg aktivitet i kulturskulen. Det har vore gode samarbeidsprosjekt med barnehagane og grunnskulen. Kulturskulen gir eit breitt og godt tilbod. Kulturskulen er inne i eit utviklingsarbeid i regi av Norsk kulturskuleråd. Nedtrekket av driftsmidlane utgjer 1/3 av det samla beløpet ein har til disposisjon. Det er lagt inn ei prisauke i brukarbetalinga på 3 %. Kostnad kvart halvår vil auka frå kr 1.585,- til kr 1.635,-. Det er 30 % søskenmoderasjon for elevplass nr 2 og 3. Kulturskulen har 108 elevar. Dette er ein nedgang på 21 elevar frå sist år.

Aktive tiltak

Nedtrekk driftsmidlar

2021	2022	2023	2024
-20 000			

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Helsestasjon og førebyggjande skulehelseteneste:

Tenesta har eit stort fokus retta inn mot førebyggjande arbeid gjennom helseundersøkingar, vaksinasjon, støtte, rettleiing til gravide, barn, unge og familiar. Ein har dei siste åra styrka helsestasjonen, med auka tilgjenge til helsesjukepleiarteneste. Dette saman med andre helsefremjande tiltak frå skulen si side, verkar førebyggjande mot ulike helseutfordringar hos barn og unge. Leiande helsesjukepleiar er med i utviklingsarbeid og er aktivt med i implementeringa av betre tverrfagleg innsats (BTI). Utviklingsarbeid krev at ein jobbar med både rutinar og planar på tvers av sektorar og fag, i 2020 fekk helsestasjonen prosjektmidlar til styrking av helsestasjons- og skulehelsetenesta. Her har ein ressursar slik at ein kan vidareføra styrkinga i 2021.

Aktive tiltak

Nedtrekk 0,5 årsverk som helsesjukepleiar frå 01.01.21

2021	2022	2023	2024
-325 000	-325 000	-325 000	-325 000

Generelt nedtrekk

2021	2022	2023	2024
-70 000			

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Rimbareid barne- og ungdomsskule

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Rimbareid skule	36 108	34 265	35 927

Økonomiplan:

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Rimbareid skule	35 927	35 637	34 085	33 785

Grunnskule:

Elevtallet ved skulen har minka frå 376 til 346. Hausten 2021 vert det 32 nye elevar i 1. klasse. Tallet på klassar vil bli auka frå 18 til 19 frå 01.08.21. Årsaka er at 7. trinnet (1 klasse) går opp i ungdomsskulen og at det vert 2. klassar på 1 trinnet. Det er oppretthalde 100 000,- til drift av MOT – programmet (Lærarressurs). Skulen har 19 timar til disposisjon som ressurs for intensiv opplæring til elevar på 1. – 4. trinn. Det er lagt inn kr 300.000,- i investeringar til oppdatering av uteområdet ved skulen.

Aktive tiltak

Auke av 1 årsverk frå 01.08.21 grunna auka klassetal. Reduksjon 01.08.24.

2021	2022	2023	2024
300 000	420 400		-300 000

Nedtrekk 0,25 årsverk merkantilressurs frå 01.01.21

2021	2022	2023	2024
-137 000	-137 000	-137 000	-137 000

Nedtrekk driftsmidlar

2020	2021	2022	2023
-160 000			

Nedtrekk 0,5 årsverk ved skulane 01.08.21 - 31.12.21

2021	2022	2023	2024
-150 000			

Nedtrekk 1 årsverk med spesialundervisning frå 01.08.2021

2021	2022	2023	2024
-300 000	-720 700	-720 700	-720 700

Nedtrekk 1 årsverk med spesialundervisning frå 01.08.2022

2021	2022	2022	2023
		-300 000	-720 700

Digitaliseringsgevinst skule

2021	2022	2023	2024
		-720 700	-720 700

Morsmålsopplæring:

Drift som tidlegare år.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

SFO og leksehjelp:

Auke i brukarbetalinga på 3 % for SFO. Kostnad heil plass vil auka frå kr 3.065 til kr 3.160,- pr månad.

SFO-funksjonshemma:

Slik situasjonen ser ut no vil det ikkje vera behov for ei tenester på dette området i 2021.

Øvrebygda skule

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Øvrebygda skule	6 087	5 926	5 595

Økonomiplan:

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Øvrebygda skule	5 595	5 125	5 125	5 125

Grunnskule:

Eleventalet har auka frå 50 til 56 elevar. Frå 01.08.2021 vert elevane på 7. trinnet flytta over til Rimbareid skule. Denne ordninga gjeld for heile planperioden. Hausten 2021 er det 4 elevar som skulle gått på 7. trinnet ved Øvrebygda skule. Skulen har 9 timar til disposisjon som ressurs for intensiv opplæring til elevar på 1. – 4. trinn.

Aktive tiltak

Overføring av 7. trinnet til Rimbareid skule

2021	2022	2023	2024
-335 000	-803 800	-803 800	-803 800

Nedtrekk driftsmidlar

2021	2022	2023	2024
-25 000			

SFO og leksehjelp:

SFO ordninga ved Øvrebygda skule vert lite brukt. Det er i dag 9 barn som nyttar seg av ordninga. Ordninga vert foreslått lagt ned frå 01.03.21

Aktive tiltak

Nedlegging av SFO ordninga ved Øvrebygda skule med verknad frå 01.03.2021.

2021	2022	2023	2024
-133 400	-160 100	-160 100	-160 100

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Selevik skule

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Selevik skule	4 203	4 443	4 343

Økonomiplan:

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Selevik skule	4 343	4 322	4 322	4 322

Grunnskule:

Elevtalet har gått opp frå 24 til 25. Klassetalet er uendra.

Skulen har 6 timar til disposisjon som ressurs for intensiv opplæring til elevar på 1. – 4. trinn.

Aktive tiltak

Nedtrekk driftsmidlar

2021	2022	2023	2024
-15 000			

SFO og leksehjelp:

SFO ordninga ved Selevik skule vert lite brukt. Det er i dag 7 barn som nyttar seg av ordninga. Ordninga vert foreslått lagt ned frå 01.03.21

Aktive tiltak

Nedlegging av SFO ordninga ved Selevik skule med verknad frå 01.03.2021.

2021	2022	2023	2024
-180 600	-216 700	-216 700	-216 700

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Fitjarstølane barnehage

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Fitjarstølane barnehage	5 464	5 475	5 307

Økonomiplan:

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Fitjarstølane barnehage	5 307	5 307	5 307	5 307

2010 Ordinær barnehage:

Ny grunnbemanning og pedagognorm vart gjort gjeldande frå 01.08.18. Norma er vidareført i 2021. Grunna færre barn som ynskte plass i Fitjarstølane barnehage (har no 34 barn. Ein reduksjon på 2 frå 2019) Av den grunn er talet på pedagogar blitt redusert frå 4 til 3 frå 01.08. 20. Rapporten frå Multiconsult viser at det er mest fornuftig å byggja ein heilt ny kommunal barnehage. Vedtak om plassering av ny barnehage vert gjort hausten 2020. Det er lagt inn investeringar for 30 mill. til ny barnehage i periode 2021 – 2023.

2110 Teneste for barn med nedsett funksjonsevne

Denne tenesta gjeld spesialpedagogisk hjelp for førskuleborn i eigen kommune og hjelp til barn som bur i annan kommune, midlar til ekstra assistentar for barn med nedsett funksjonsevne i barnehagar m.m. Her er det lagt inn utgifter i KB på 304 500,- grunna tiltak for barn med nedsett funksjonsevne. Denne utgiftsposten vil bli høgare sidan det ligg inne søknadar som ikkje har blitt handsama enno.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Kultur

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Kultur	2 603	2 713	2 229

Økonomiplan:

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Kultur	2 229	2 779	2 779	2 779

Målsetjingar for 2021

Vidareutvikla samarbeidet mellom frivillige lag- og organisasjonar og kommunale tenester for å utvikla, og etablere nye, aktivitetar for både ungdom og eldre som gjer meistring, opplevingar og sosiale fellesskap.

Ressursane til kultursektoren er redusert med ei 20 % stilling gjeldande frå 01.04.2020. Prioriterte arbeidsoppgåver innan kultursektoren vart vedteken av formannskapet 19.02.2020. Vedtaket legg føringar for dei prioriteringane som vert gjort innafør etaten.

- Ein skal prioritera arbeid som er retta inn mot administrative oppgåver (planarbeid, sakshandsaming, næringspris, kulturpris, ungdomsråd, søknadar om spelemidlar, reiseliv, 17 mai m.m.)
- Arbeida aktivt inn i høve barn og unge, lag og organisasjonar, idrett og friluftsliv.
- Prosjektfinansiering av kr 100.000,- kvart år for heile økonomiplanperioden.

Fitjar Frivilligsentral:

Fitjar frivilligsentral ligg i heile planperioden inne med eit kommunalt tilskot på kr 468.120,- pr år. Fitjar frivilligsentral/Fitjar kommune må søkja om å få desse midlane dekkja via statsbudsjettet sidan midlane er øyremerkte. Fitjar kommune har 28.09.2020 fått tildelt kr 500.000,- i tilskot til ulike aktivitetstiltak for eldre. Her vil Fitjar frivilligsentral vera aktivt med i planlegging og utøving av tiltak som kan gje ekstra inntekter. Andre felles prosjekt er også aktuelle.

Fitjar kultur- og idrettsbygg (FKIB):

Parallelt med økonomiplanen legg administrasjonen fram to eigne saker som vedrører driftsstøtte til FKIB Jf. deira søknad av mai og august 2020. Me foreslår å innføre driftstilskot til Fitjar kultur- og idrettsbygg både pga. av koronapandemien (2020 og 2021) og for å sikra at FKIB kan oppretthalda ordinær drift fram i tid (2022 og framover) Frå kommunen vert det arbeida for å finna ei løysing der også andre eigarar bidreg med driftsstøtte, husleigeauke etc. som har som intensjon å auka den samla driftsstøtta til om lag kr 500 000 årleg. Dette må utgreiast meir i 2021. Kommunen sitt bidrag kan fram i tid verta omgjort heilt eller delvis til husleige ved auka sambruk av FKIB.

Aktive tiltak

Driftsstøtte FKIB

2021	2022	2023	2024
	300 000	300 000	300 000

Nedtrekk bokbudsjett folkebiblioteket i 2 år. Frå kr 158.000,- til kr 75.000,- . Gjeld i 2020 og 2021.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

2021	2022	2023	2024
-83 000			

Nedtrekk alle kulturmidlar utanom midlar til 17. mai markeringa.

2021	2022	2023	2024
-97 700			

Generelt nedtrekk

2021	2022	2023	2024
-70 000			

Søknad frå Stiftinga Sunnhordland Museum

Det har kome inn søknad frå Stiftinga Sunnhordland Museum om støtte frå kommunane i Sunnhordland til nybygg på museet. Dette er eit økonomisk spleiselag på ca. 60 mill kroner som Kulturdepartementet, Vestland fylkeskommune, kommunane i Sunnhordland og private vert invitert til å gå saman om å investere i. Det er i søknaden dokumentert eit tydleg behov for tiltaket, og Kulturdepartementet og fylkeskommunen har gjeve sine første løyvingar til byggeprosjektet. Kommunane er bedt å finansiere kr 155,- pr innbyggjar, med eit noko høgare beløp frå vertskommunen Stord. Søknadssummen frå Fitjar kommune er 496 000. Fitjar er ikkje kjent med korleis dei andre kommunane stiller seg til søknaden. Då Fitjar kommune ikkje eig Sunnhordland Museum, kan ikkje tiltaket lånefinansierast. Det må difor handsamast som eit tilskot ytt i driftsbudsjettet eller av fond. Fitjar kommune har ansvar for Årskog Museum, og dette museet har eit vesentleg vedlikehaldsbehov som det ikkje har vore finansiering til i kommunebudsjettet. No kan ikkje løsa nyttast til publikumsaktivitetar (Open dag, Jul på Museet, skuleframsyningar) pga. av HMS. Kommunestyret handsama sak om situasjonen ved Årskog Museum i juni 2019. Rådmannen har ikkje funne rom til langsiktige løysingar på vedlikehaldsbehovet ved Årskog Museum, men vil foreslå nokre kortsiktige tiltak i 2020. Rådmannen foreslår at Fitjar kommune må prioritere Årskog Museum framfor tilskot til nytt bygg/ vedlikehald på Sunnhordland museum. Rådmannen foreslår å ikkje imøtekoma søknaden frå Stiftinga Sunnhordland Museum.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Plan, utvikling og teknisk

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Plan, byggesak og oppmåling	716	174	166
Drift og vedlikehold	16 218	16 550	16 567
VAR	295	-384	-184
SFLMK	3 854	3 660	3 672
Brann og beredskap	3 458	3 661	3 566
Sum Plan, utvikling og teknisk	24 542	23 660	23 788

Økonomiplan:

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Plan, byggesak og oppmåling	166	166	166	166
Drift og vedlikehold	16 567	17 020	17 802	17 760
VAR	-184	-815	-964	-1 487
SFLMK	3 672	3 672	3 672	3 672
Brann og beredskap	3 566	3 756	3 756	3 756
Sum Plan, utvikling og teknisk	23 788	23 800	24 432	23 868

Mål for etaten:

Sitat frå Kommuneplanen sin samfunnsdel kap. "Den grønne kommunen":

Fitjar kommune som organisasjon skal kutte sine klimagassutslepp med 70% innan 2030	Etablere klimatiltak i eigen organisasjon innan fornybar energi, bygg, VAR og transport, innkjøp og mat. Klimamål- og tiltak i sentralt planverk. Legge til rette for grøn innovasjon og mobilitet.
Fitjar kommune skal vera fossilfri innan 2030 (med unntak av brannbilar)	Elektrifisere/utsleppsfri transport i kommunen si eiga drift. Klima- og miljøkrav ved innkjøp, samordna med andre kommunar i Sunnhordland. Miljøsertifisere kommunal verksemd. ENØK-tiltak i bygg. Fossilfri byggeplass for kommunale bygg.

- Bidra til å realisere ny reguleringsplan for Fitjar sentrum
- Realisere byggeprosjekt som når måla for tenestene
- 0 skader m/fråvær
- Økonomisk balanse i sjølvkostområda.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Plan, byggesak og oppmåling

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Plan, byggesak og oppmåling	716	174	166

Økonomiplan:

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Plan, byggesak og oppmåling	166	166	166	166

Grunnbemanninga i etaten plan- utvikling og teknisk vert i hovudsak halden på nivå med 2020 pga. av etaten har hatt ei svært stram bemanning over lang tid, og det er ikkje rom for vesentlege reduksjonar i høve til oppgåvene som skal løysast. Det vert halde ei 60% stilling vakant i 3 månader hausten 2021.

Inntektene på plan- og byggesak vert justert med deflator ved at 1M i gebyrregulativet vert justert. Gebyrregulativet har elles nokre få endringar ved at M vert redusert for byggesøknader for bustadar, og vert noko auka på særskilte saker. Inntektene frå byggesak har vore noko lågare enn budsjettert i 2020, og dersom dette helda fram i 2021 vil avdelinga auka arbeidet med ulovlegheitsoppfølging. Økonomisk balanse i sjølvkostområda vert prøvd innarbeida i økonomiplanen frå 2022.

Avdelinga vil av kommunalt planarbeid prioritere ferdigstilling av trafikktryggleiksplan, ny reguleringsplan for Fitjar sentrum. Ny heilskapleg ROS analyse vil bli utført i 2021, saman med Stord kommune. Det er funne rom for ny reguleringsplan for Kråko sjøhytteområde i 2022 . Arealdel i kommuneplan vil bli revidert i 2023 og 2024. Jf. vedtatt Planstrategi 2020-2023.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Drift og vedlikehold

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Drift og vedlikehold	16 218	16 550	16 567

Økonomiplan:

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Drift og vedlikehold	16 567	17 020	17 802	17 760

Ansvar 3100 Drift og vedlikehold, og 3200 Vann og avløp

KB: Det er lagt inn ei 100 % stilling på V/A i tråd med kommunedelplan V/A 2020-2030. Dette for å styrke det store satsingsområdet til Fitjar kommune som er på V/A, og for å følgja opp ROS for vassverket.

- Reduserte kostnader for straum i kommunale bygg, knytt til kostnadsutvikling på energi.

Aktive tiltak: Reduksjon kostnader straum:

2021	2022	2023	2024
-200 000,-			

Internasjonale, nasjonale og lokale krav til klima- og miljømål påverkar forslaget til grønne investeringar i økonomiplanen, og dette bidreg også til reduserte driftskostnader. Det er lagt inn gjennomføring av gjeldande økonomiplan si satsing på skifte av gatelys til LED lys, og utskifting av tenestebilar til elbilar. Det er lagt inn midlar til energikartlegging- og merking av kommunale bygg. Klima- og miljø vil verta innarbeida i alle kommunale byggeprosjekt.

Det er konkrete behov for å styrka vedlikehaldet av kommunale bygg. Me foreslår å auka driftsbudsjettet med 300 000 årleg frå 2022 og i resten av økonomiplanperioden.

Aktive tiltak: Behov for å styrka vedlikehaldet av kommunale bygg:

2021	2022	2023	2024
	300 000,-	300 000,-	300 000,-

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Vatn, Avlaup og Renovasjon (VAR)

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
VAR	295	-384	-184

Økonomiplan:

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
VAR	-184	-815	-964	-1 487

Me står overfor større utbyggingar i økonomiplanperioden knytt til m.a. ny Hovudplan for Vatn, og Hovudplan for Avlaup for perioden 2020-2030. Utbygging av Årskog industriområde kan også influere utbyggingsbehov. Prioriteringar går fram av investeringsbudsjettet.

Gebyrregulativet for VA må endrast grunna store investeringar dei seinaste åra, og dei kommande. VA er sjølvkostområde, og omfanget av utbyggingane vil auka dei kommunale avgiftene på området.

Førebels berekningar viser at Fitjar må ha 8,6 % årleg auke i vassgebyret, og 7,7 % årleg auke i gebyr for avløp.

Dette vert lagt fram som eiga sak for kommunestyret etter handsaming i utval for plan og miljø.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Stord Fitjar landbruks- og miljøkontor (SFLMK)

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
SFLMK	3 854	3 660	3 672

Økonomiplan:

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
SFLMK	3 672	3 672	3 672	3 672

SFLMK er eit interkommunalt samarbeid mellom Fitjar og Stord kommune, der Fitjar er vertskommune. Det er 4,6 årsverk på eininga. Sidan 2017 har kommunen også seld tenester til Austevoll kommune for ca 830 000 kr årleg. Eit planlagt utvida vertskommunesamarbeid med Austevoll kommune inkludert, vert ikkje realisert, men sal av tenester held fram. Fagmiljøet sel også tenester i 25 % stilling til Vasregion Hordland, med ansvar for Sunnhordland. Stord Fitjar landbruk- og miljøkontor sitt budsjett for 2021 er på same nivå som for 2020. Refusjonen frå Stord kommune for 52 % av Stord Fitjar landbruk- og miljøkontor vert inntektsført under Administrasjon, som tidlegare år.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Brann og beredskap

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Brann og beredskap	3 458	3 661	3 566

Økonomiplan:

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Brann og beredskap	3 566	3 756	3 756	3 756

Ansvar 3400 brann og oljevern

Innsparing på tiltak er: ikkje tilsetting av ekstern varabrannsjef fram til 2023.

Aktive tiltak: Behov for å styrka vedlikehaldet av kommunale bygg:

2021	2022	2023	2024
- 70 000,-			

Det er i KB auka driftsbudsjett for reinhald på ny brannstasjon med 160 000,- per år frå september 2021.

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Politisk leing

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Politisk leing	3 552	4 300	7 349

Økonomiplan:

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Politisk leing	7 349	7 284	7 354	7 354

Budsjett for politisk leing er stort sett vidareført på same nivå som tidlegare, med fleire mindre justeringar i høve til historisk forbruk. Berre større endringar vert kommentert i det vidare.

Basert på tal frå Statsbudsjettet er det estimert at det sentrale oppgjeret for 2020 vil kosta om lag 2,2 % av lønsmassen i kommunen. Det er sett av midlar til dette i tilleggsreserven, som i 2021 vert sett til 3,87 mill. (mot 3,12 mill. i 2020). Den store auken skuldast fyrst og fremst at kostnad med lokale forhandlingar igjen er lagt i tillegsløyvingsposten, heller enn på kvar enkelt eining. Dette grunna sein gjennomføring av lokale forhandlingar, som fylgje av korona-pandemi.

Godtgjersle til ordførar og varaordførar er ikkje justert for 2021, då godtgjersla til stortingsrepresentantar er halde like for 2020. Dette i tråd med KS-vedtak 52/19 om at dei godtgjersla skal følgje utviklinga til stortingsrepresentantane.

Det er lagt inn kr 30 000,- til leige av lokale (FKIB), i forbindelse med trygg gjennomføring av kommunestyremøte og ev. folkemøte iht. smitteverntiltak.

Godtgjersle til kommunestyregruppa er som tidlegare halde på 2014- nivå, 1 300,- per kommunestyrerepresentant.

Kontrollutvalet har lagt fram eit budsjett på kr 852 906,- for 2020. Dette er ein auke på 172 000,- frå budsjettet for 2020.

Til gjennomføring av Stortingsval er det satt av kr 150 000,-. Summen tek utgangspunkt i tidlegare forbruk, justert for prisvekst og naudsynthe innkjøp. Ved å auka fokus på førehandsstemming og ha ekstra organiseringstiltak på valdagen finn ein det ikkje naudsynt å bevilga ekstra midlar til smittevernstiltak.

Det er føreslått at talet på politiske møter vert redusert, alle utval med unntak av kommunestyret og kontrollutvalet kutter eit møte. Det gjer ei innsparing i møtegodtgjersle på 60 000 årleg. Det er ikkje funne rom i budsjettet for midlar til streaming av politiske møte.

Aktive tiltak: Fjerna margin frå tillegsløyvingspost

2021	2022	2023	2024
- 350 000,-	- 350 000,-	- 350 000,-	- 350 000,-

Aktive tiltak: Fjerne næringslivstilskot i 2021 og 2022

2021	2022	2023	2024
- 100 000,-	- 100 000,-		

Aktive tiltak: Auka kontingent, Samarbeidsrådet for Sunnhordland

2021	2022	2023	2024
26 400,-	26 400,-	26 400,-	26 400,-

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Administrasjon

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Administrasjon	12 977	12 114	11 873

Økonomiplan

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Administrasjon	11 873	12 016	12 101	12 101

Mål

Digitalisering

Digitalisering skal bidra til at kommunen tilpassar tenestene meir til innbyggjarane sine behov, med meir effektive og nyskapande tenester. Økonomiske innsparingar vert synleggjort i budsjettet.

- Digitalisering i administrasjonen vil effektivisere, løysa oppgåver på nye måtar, gje raskare sakshandsaming og lågare administrasjonskostnader.

Kompetanse

- Fitjar kommune har kompetente og myndiggjorte medarbeidarar som når måla for tenestene.
- Kompetansemobilisering på tvers av avdelingar og fag for å yta tenester der det trengst for brukarane.

Nærvær og sjukefråvær

- Sjukefråværet skal vera under 6 %

Bygge partnarsskap mellom kommunen og omgjevnadane – kapasitetsbygging

- Attraktive Fitjar - Tettstadsutvikling, miljø- klima- og næringsutvikling.
- Ny reguleringsplan for Fitjar sentrum
- Selskapet Fitjar Utvikling AS skal fremja og bidra til å realisere allmennyttige investeringar som byggjer Fitjar sin attraktivitet.

Budsjettet for administrasjonen er stort sett vidareført på same nivå som tidlegare, med fleire mindre justeringar i høve historisk forbruk.

Plan for digitalisering for Fitjar kommune vart vedtatt i Administrasjonsutvalet i februar 2020. I 2021 skal administrasjonen bistå med digitalisering av arkiv, samt setje i verk ei rekke mindre digitaliseringstiltak for å optimalisere dokumentflyt, redusere unødige arbeidsoppgåver, og tilretteleggje for sjølvbetjening. For Kundetorget er det knytt forventningar til del-automatisering av innsynsførespurnadar - ei oppgåve som dei siste åra har teke stadig meir tid. For personal vil digital opplæring med verktøyet KS Læring vera satsingsområdet, då ein av kapasitetsmessige årsaker ikkje kom i gang med dette i 2020.

Reduksjon i tal på årsverk, endring i avdelingssamansetningar, og gevinstrealisering av digitaliseringstiltak dei siste åra har ført til at det er færre tilsette knytt til Kundetorget, medan oppgåveporteføljen har vore om lag uendra. I forbindelse med naturleg avgang i 2021 vil avdelinga sin totale kapasitet igjen verta redusert, då ein ved ny rekruttering neppe klarar å reetablere dei samdriftsfordelane ein har hatt so langt. For å sikre oppgåvegjennomføring og kvalitet på produksjonen lyt ein sjå på moglege tilpasningsmoglegheiter som kan gjerast i drifta - i tillegg til planlagde digitaliseringsprosessar. Eit konkret tiltak er reduksjon av opnings- og telefontid - noko som vil auka rommet for å arbeide konsentrert. Enkelte nabokommunar har periodar der telefonen og resepsjon er stengd, andre heile dagar. Eit mindre inngripande tiltak synest å vera ein mindre reduksjon i den daglege opningstida, for eksempel med ein halvtime i kvar ende. Rådmannen foreslår at opningstid i resepsjon og sentralbord vert sett til 09.30-14.30

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

frå 2021. Samstundes som ein gjennomfører endringa vil ein arbeida vidare med auka informasjonstilgang og sjølvbeteningsløyser.

Me har prioritert å framleis ta inn lærlingar. Det ligg det inne økonomisk ramme til 6 lærlingar som helsefagarbeidar og barne- og ungdomsarbeidar.

Tilskot til Fitjar kyrkje er foreslått redusert med 200 000. Tilskot til andre livs- og trdomssamfunn er i statsbudsjettet overført til staten, og trekt ut av Fitjar kommune si ramme med kr 188 000,-

Rådmannsnivået deltek direkte i arbeidet med større planarbeid, nyskapande prosjekt, næringsutvikling og partnerskapsbygging mellom kommunen og våre omgjevnadar.

Aktive tiltak: Forventa refusjon, sjukepengar

2021	2022	2023	2024
- 100 000,-			

Aktive tiltak: Utsetje rekruttering av IK-lærling til 2022

2021	2022	2023	2024
- 67 670,-	- 90 021,-		

Aktive tiltak: Redusere tilskotet til kyrkja

2021	2022	2023	2024
- 200 000,-	- 200 000,-	- 200 000,-	- 200 000,-

Budsjett 2021 og Økonomiplan 2021- 2024

Økonomisk forvaltning

	Rekneskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Økonomisk forvaltning	-5 725	-2 512	-1 694

Økonomiplan:

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Økonomisk forvaltning	-1 694	-1 712	-1 583	-1 602

Med ny kommunelov er det i hovudsak tre element som ligg att i Økonomisk forvaltning:

- Rentekompensasjonsordninga ligg stabilt på rundt 1,0 mill. årleg
- Utgifter til administrasjon av eigedomsskatten.
- Inntekter ein belastar investeringsrekneskapen for administrasjon av investeringar, og mellomfinansiering av desse. Inntektene varierer i takt med investeringsnivået.